

KARYS

Nr. 5

Politikos apžvalga

LIETUVOS DELEGACIJA ANGLŲ KARALIAUS LAIDOTUVĖSE

Jo Didybės Didžiosios Britanijos karaliaus Jurgio V laidotuvėse dalyvavo užsienių reikalų ministeris S. Lozoraitis, Lietuvos pasiuntinys Londone Balutis ir gen. ltn. Tallat-Kelpša.

PRANCŪZŲ MINISTERIŲ KABINETAS PASIKEITĖ

Sausio 22 d. atsistatydino Lavalio ministerių kabinetas. Naują ministerių kabinetą sudarė senatorius Albert Sarraut. Jis ministeris pirmininkas ir vidaus reikalų ministeris. Ministeris be portfelio — Paul Boncour, teisingumo ministeris — Delbos, užsienių reikalų — Flandin, finansų — Marcel Regnier, karo — gen. Maurin, karo laivyno — Pietri, prekybos — Bonnet, pašto — Mandel, viešųjų darbų — Chautemps, švietimo — Guernut, žemės ūkio — Thellier, kolonijų — Stern.

„LATVIJAS KAREIVIS“ ĮVERTINO ŠAMOKSLININKŲ DARBĄ

Dėl neseniai paskelbto Lietuvos kariuomenės teismo Vol-demaro šalininkų šamokslų byloje sprendimo ir dėl laukiamos estų pučistų bylos „Latvijas Kareivis“ rašo: „Nepavykę šamokslai pas mūsų kaimynus, savaimė suprantama, neturi tarp savęs nieko bendro ir savo metodais ir tikslais rodo didelį skirtumą. Tačiau kai kurie charakteringi broožai abiejuose kraštuose labai panašūs. Dėl Lietuvos šamokslininkų tie broožai „Lietuvos Aide“ konstatuoti, būtent: 1) nusikaltėliai siekė įtraukti į savo darbus ir kariškus asmenis, kas reiškia dezorganizaciją ir krašto gynimo silpninimą; 2) jie palaikė santykius su vienos kaimyninės valstybės piliečiais, kaip matyti iš kvotos medžiagos. Dėl kariškų asmenų dalyvavimo spekuliacijos, tai kurstytojų išskaičiavimai pasirodė visiškai nepagrįsti, nes karių ištikimybė savo prievolei pasirodė toks mūras, į kurį atsimušė ir sudužo ir visuomet suduž visi siekimai, kurie yra priešingi valstybės ir tautos interesams. Dėl antros aplinkybės, tai tenka pasakyti, kad visais laikais buvo išdavikų, kurie už svetimus pinigus pardavinėjo savo tėvynės interesus ir visų tų išdavikų visais laikais galas buvo panašus: savo tautos prakeikti, jie anksčiau ar vėliau gavo pelnytą bausmę“.

KAIP VOKIEČIAI RŪPINASI TAIKINGAIS KAIMYNINIAIS SANTYKIAIS IR KOKS YRA CIVILIZUOTŲ ŽMONIŲ LEKSIKONAS:

Visa tai dėkimės gerai į galvas

Vokiečių spauda praneša, kad sausio 18 d. vakare Tilžeje pagal tradiciją miestas pagerbė naujai suformuotą karišką dalį — I dviratininkų batalioną. Mums ši šventė tik tiek įdomi, kad parodė dvasią, kuri vyrauja mūsų pasienyje, būtent: keturiose didesnėse miesto salėse paskirstyta buvo po vieną šio bataliono kuopą. Kiekvienoje vietoje buvo ir nuolatinis šeimininkas — miesto atstovas. Jakobsruhe salėje šventė 4 (kulk.) kuopa. Čia miesto inžinierius Kipping, atstovavęs miestui, savo pasveikinimo kalboje palygino Tilžės miestą su karo invalidu, kuris neteko svarbios kūno dalies (suprask Klaipėdos kr.). Tas miestas, nors ir pats nuo tokios operacijos yra nukentėjęs, turėjo paskutines savo jėgas įtempti ir priglausti 7.000 pabėgėlių iš taikos metu „laukinių ordų“ užgrobtą vokišką Memellando.

Trečia kuopa šventė geležinkelio stoties salėje. Čia buvo kareivių deklamuota nauja „Memelland-Lied“ (jau kelinta?), tos kuopos kareivio G. Tietzo parašyta („Tilsiter Zeitung“ tikisi, kad šią naują dainą greit mokės visi tilžiškiai), ir ši šios kuopos šventė buvo pabaigta bataliono maršu — „O tu mano gražusis Klaipėdos krašte“ (O du, mein schones Memelland); to paties G. Tietzo parašytu.

NAUJI VOKIEČIŲ SPAUDOS ISSISOKIMAI PRIEŠ LIETUVĄ

Po seimelio rinkimų ir po Baldžiaus direktorijos sudarymo buvo laukiama, kad Vokietijos spauda liausis skelbusi pramanytas žinias apie Lietuvą. Tačiau tokios viltys nepasitvirtino. Vokietijos spauda ir radio toliau varo propagandą, nukreiptą prieš mūsų tautą, valstybę, vyriausybės narius ir įstaigas. Pats Vokietijos oficiozas „Voelkischer Beobachter“ dalyvauja šitoje antilietuviškoje propagandoje ir, pav., šių metų sausio 10 ir 15 d. d. numeriuose įsidėjo tokių straipsnių, kurie niekam kitam, kaip tik sukiršinimui patarnauti negali. Tie straipsniai vadinasi: „Lietuva ieško naujų konfliktų Klaipėdos krašte“ ir „Lietuvos politika 1923 ir 1936 metais“. Abiejuose šiuose straipsniuose tendencingai nagrinėjami dalykai, kurie išimtinai liečia Lietuvos vidaus politiką, be jokio pagrindo prikišama Lietuvai geros valios stoka politinei atmosferai prablaivinti ir einama net iki tvirtinimo, esą, mūsų valstybė ieškanti naujų konfliktų Klaipėdos krašte.

Geriausiai aiškėja to oficiozinio laikraščio geros valios stoka, kai jis tariasi galintis prikišti Lietuvos Vakarų Sąjungos tariamas pretenzijas į Rytprūsų žemes, tuo būdu norėdamas įkalbėti sveikam ligą, esą, pati Lietuva turinti kokių ekspansijos užsimojimų Vokietijos teritorijos atžvilgiu. Ir kiti vokiečių laikraščiai mėgina kalbėti apie Lietuvos „Drang nach Westen“. Mes kitaip tokio dalykų išvirkščiai išvertimo suprasti negalime, kaip ieškojimu priekabių. Lietuvos noras turėti gerus santykius su savo vakarų kaimynu yra nuoširdus, bet geri santykiai gali būti įvykdyti tik tada, jei tas nuoširdumas yra iš abiejų pusių.

LENKŲ BALSAI DEL BECKO KALBOS

Kaip žinoma, nei dešinioji Lenkijos opozicija (nacionaldemokratai) nei kairioji (socialistai) dabartiniame seime savo atstovų neturi. Ryšium su tuo, ir opozicijos pažiūros seimo komisijos posėdyje negalėjo būti pareikštos. Tuo tarpu opozicijos spaudai nebuvo uždrausta paskelbti savo pažiūras į Becko kalbą komisijos posėdyje ir Lenkijos užsienių politiką.

Nacionaldemokratų organas „Warszawski Dziennik Narodowy“ ilgokame straipsnyje bendrais broožais pritaria Becko užsienių politikai ir jo į paklausimus duotiems atsakymams. Straipsnyje pažymėti keli klausimai, į kuriuos Beckas nesąs davęs paaiškinimų, pav., apie Lenkijos vyriausybės pažiūras į Lavalio žygius taikai sustiprinti. Taip pat Beckas nepasakęs, kokias išvadas jis manęs daryti iš Lietuvos laikymosi. Straipsnio pabaigoje parašyta: „Rūpestingai susipažinę su Becko kalbos tekstu, mes matome, kad trūksta atsakymo į visą eilę klausimų, kurie domina visuomenę. Taip pat matome, kad duoti atsakymai nėra pakankamai aiškūs. Kalba liudija apie tam tikrą Lenkijos užsienių politikos pasikeitimą, bet nesiskaitymas su visuomenės nuomone matomas toks pat, kaip ir anksčiau“.

Socialistų organas „Robotnik“ ilgokame straipsnyje rašo, kad ligšiolinė tradicija pasilikusi galioje. Iš Becko kalbos nieko nepaaiškėjo. Europa vis aiškiau skyla į du blokus: taikos ir karo. Visuomenė ir toliau nežino, su kuo einanti Lenkija. Lenkijos politikos Europoje niekas gerai nesuprantas. Lenkija nusikreipusi nuo savo natūralinių sąjungininkų — Prancūzijos, Sovietų Rusijos ir Maž. Santarvės. Kalboje nesą nieko pasakyta apie Lenkijos politiką Vokietijos atžvilgiu, apie tai, kiek Lenkija yra susirišusi su Vokietija. Lietuvai esą pareikšti grasinimai, bet Vokietijai, kur visuomet buvęs ukrainiečių teroristų centras, jokių grasinimų nesą pareikšta. Lenkija ginanti lenkų mažumą Čekoslovakijoje, bet neginanti lenkų mažumos Vokietijoje, kur ji labai spaudžiama, kaip apie tai rašiusi paskutiniu laiku net lenkų vyriausybės spauda. Kalbos geriausias apibūdinimas esąs — migla. Per šią miglą, tačiau, galima pastebėti tam tikrą užsienių politikos pasikeitimą. Laikraštis klausia, kodėl aiškiai nepasakyta apie santykių pablogėjimą su Prancūzija, Rumunija ir Sovietų Rusija? Toks klaidžiojimas migloje Lenkijai, kuri nuolat darosi vienišesnė, tikrai esanti prabanga.

Leidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius kpt. Jakštas

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Miško, 10, „Karys“. Telet.: per Kar. Štabą 56 nr.
KAINA: puskarininkams ir kareiviams (tik su) metams — 5 lt., 6 mėn. 3 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Visiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn. — 4 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Užsieny, be Latvijos ir Estijos, dvigubai.

Saugokimės gundytojų

Šio numerio vidaus kronikoje yra įdėtas Eltos pranešimas apie š. m. sausio 19 d. karo lauko teismo sprendimą, kuriuo yra nubausti 7 asmens už sąmokslą rengimą.

Kad pasitaiko nenuoramų, nieko nuostabaus. Juk yra žmonių, kurie niekad nebūna patenkinti. Jie vis niurna, ieško priekabių, viską peikia, niekina garbingus asmenis ir t. t. Sąmoningi žmonės, žinoma, jiems nepritaria, nuo jų šalinasi, su jais nesusideda. Bet jie, tarytum žaltys, sugundęs Ievą, prižada įvairių gėrybių.

Bet iš tikrųjų nuostabu, kad atsiranda žmonių, kurie pasiduoda šiems gundytojams, tampa jų pikty sumanymų įrankiais ir aukomis.

Šiuo atveju į sąmokslininkų pinkles yra patekę ir 3 puskarininkiai. Kaip jie pateko, nežinia. Tur būt, buvo suvilioti gražių pažadų, o gal papirkti judošiškais centais. Ir labai skaudu ir liūdna, kad kariuomenės eilėse atsirado tokių nesusipratėlių.

Kariuomenės tikslai aiškūs. Ji kaip mūras turi stovėti tėvynės sargyboje; turi sąžiningai eiti savo pareigas, turi eiti paskui savo Vyriausiąjį Vada.

Pastaruoju metu pasaulio būseną labai nerami. Visos valstybės sparčiai ginkluojasi, rengiasi karui. Kai kur jau liejasi kraujas. Ir mes nežinome, kas bus rytoj. Mūsų kaimynų nuolatiniai šūkavimai bei grasinimai ypač verčia susirūpinti krašto saugumu. Ir štai šiuo pavojingu metu kariuomenė turi būti krašto uola, o ant tos uolos turi stovėti Lietuvos nepriklausomybė. Ir vargas tam, kuris drįs tą uolą sprogdinti.

Daug kartų priešai kėsinosi pagrobtį mūsų kraštą. Ir kiekvieną kartą jie pradėdavo nuo kariuomenės, stengdamiesi ją sugriauti, palaužti jos tvirtą valią, susilpninti drausmę. Bet kariuomenė buvo tvirta. Ji visada suprasdavo priešų sumanymus, o tuos savo narius, kurie bandydavo eiti klaidingu keliu, tuojau išmesdavo. Jie gaudavo pelnytą bausmę. Juos prakikdavo tauta.

Nieko geresnio tie išdavikai susilaukti ir negali. Juk jų darbas toks biaurus, toks žalingas, kad ir aiškinti nebeverta.

Mūsų kariuomenė kovose dėl Lietuvos nepriklausomybės suvaidino svarbiausiąjį vaidmenį. Ginant nepriklausomybę taip pat ji turės pirminės reikšmės. Todėl jos nariai, visi kariai, turi būti susipratę, tvirti, dori, sąžiningi, drausmingi. Kiekvienas karys turi aiškiai suprasti mūsų tautos uždavinius, mūsų valstybės tikslą, mūsų vyriausybės priemones.

Apie tai daug kartų yra kalbėjęs mūsų Vyriausias Vadas, Respublikos Prezidentas A. Smetona, daug kartų mums tai primena kariuomenės vadovybė, daug kartų tai girdime iš savo vadų. Ir kas to ne-

klauso, kas to nevykdo, savaime suprantama, yra atmata. O atmatoms kariuomenėje nevieta. Nėra jiems vietos ir visuomenėje. Su jais elgiamasi pagal įstatymus. O įstatymai tokiais atvejais griežti ir rūstūs.

Lietuvos priešai nerimsta ir nerims. Be abejo, jie bandys vėl ieškoti išdavikų. Gali atsirasti vėl įvairių gundytojų ir kurstytojų. Bet vilką avies kailyje greit galima pastebėti. Reikia saugotis tokių tariamųjų geradarių ir nepasiduoti jų gundymams.

Kaip turi elgtis karys tokiais atvejais, aiškiai sako mūsų vidaus tarnybos statutai: „Kiekvienas karys, įsidėmėjęs ką nors kenksminga ar pavojingą Lietuvos respublikai, turi pranešti betarpiškajam viršininkui“.

Mūsų tauta, gyvendama ant didžiojo tautų vieškelio, iš senų senovės kovoja sunkią kovą. Toje amžinoje kovoje ji parodė didelio atsparumo. Jos nieku būdu negalėjo įveikti ir visiškai sunaikinti. Reikia tikėtis, kad ir ateity Lietuvos priešai bus tinkamai atremiami. Jei mūsų tauta bus vieninga, tai priešų siekimai nueis perniek. Todėl mes turime būti vieningi. Ypač turi būti vieninga kariuomenė.

Mūsų vyriausybė kiek galėdama rūpinasi krašto gerove. Jos darbas, ypač šiais krizės laikais, labai sunkus. Tačiau ji yra nugalėjusi daugybę įvairių sunkumų ir kliūčių. Vienas didžiausiųjų jos rūpesčių — krašto saugumas. Jos pastangomis yra žymiai sustiprinta mūsų kariuomenė ir išleista įstatymų bei taisyklių, susijusių su mūsų valstybės apsauga.

Vyriausybei rūpi tik tvirta ir laisva Lietuva. Šis rūpestis turi būti visos tautos rūpestis. Tai ypač turi rūpėti mums, kariams.

Mes atliksime savo garbingąsias pareigas tik eidami tais keliais, kuriais mus veda mūsų Vyriausiasis Vadas, kuris yra drauge ir Tautos Vadas, ir klausydami kariuomenės vadovybės bei savo vadų. O tie, kurie nori eiti savais keliais, kurie ardo vienybę, kurie klauso išdavikų, kurstytojų ir gundytojų, neverti kario, tėvynės gynėjo, vardo.

Taigi, būkime tikri kariai.

SVIETIMO VADOVAMS

Šiais metais žymiai padidėjo „Kario“ prenumeratorių skaičius. Administracija nebegali siųsti naujiems prenumeratoriams nr. nr. 1—3.

Todėl švietimo vadovai yra prašomi neatsisakyti parinkti dalyse atliekamus švaresnius nr. nr. ir atsisiųsti „Kario“ administraciją.

Gen. Žukausko sukakties paminėjimas

Gen. Žukausko sukakties minėjimas karininkų ramovėj

Sausio 25 d. Lietuvos karininkų ramovės valdyba karininkų ramovėje surengė gen. Žukausko 75 m. sukakties minėjimą, kuriame dalyvavo Valstybės Prezidentas A. Smetona, krašto apsaugos ministeris plk. inž. Dirmantas, kariuomenės vadas gen. št. plk. Raštikis, kariuomenės štabo viršininkas gen. št. plk. Čerņius ir daug aukštųjų karininkų.

Gen. Žukauską sveikino Valstybės Prezidentas,

kariuomenės vadas, Latvijos karo atstovas plk. ltn. Kocinš ir gen. Nagevičius. Visose kalbose buvo pabrėžiami gen. Žukausko nuopelnai mūsų tautai ir kariuomenei.

Atsakydamas į sveikinimus gen. Žukauskas dėkojo Valstybės Prezidentui už visokeriopą paramą ir siūlė sušukti valio mūsų valstybei, jos vadui ir kariuomenei.

AUKOS GINKLŲ FONDUI

Kai prasidėjo atsirasti balsų dėl ginklų fondo organizavimo, ne vieno buvo abejingai pažiūrėta į šį reikalą ir jis palaikytas mažos reikšmės. Bet kai laiku buvo paskelbta visuomenei graži mintis, kad atėjo tikras laikas organizuoti ginklų fondą ir stiprinti mūsų ginkluotąsias jėgas, nes, ne tik mūsų galingi priešai stipriai ginkluojasi, bet ginkluojasi visas pasaulis. Taigi šis laiku pradėtas darbas, kaip laiku pasodintas diegas, gražiai prigijo ir puikiai auga. Ginklų fondui aukos didėja ne centais ir litais, o dešimčiais ir tūkstančiais litų. Bet ne čia dar glūdi pats svarbumas, kad ginklų fondui bus surinkta vienas kitas tūkstantis litų daugiau ar mažiau, bet iš šio aukojimo būdo galima bus nustatyti, kiek visuomenė yra susirūpėjusi krašto saugumo reikalais ir kiek jai rūpi jos nepriklausomybės išlaikymas.

Pažvelgę į „Lietuvos Aido“ skiltis kiekvieną dieną randame nemažus sąrašus tarnautojų ir įvairių organizacijų, paaukojusių ginklų fondui. Bet tenka džiaugtis, kad gauna ginklų fondas ir iš tokių, kurie mažai

uždirba arba visai neuždirba, kaip antai, skautai ir pradžios mokyklos mokiniai ir kiti.

Šiomis dienomis Šančių skautų tuntas surinko 100 litų ir atsiuntė Skautų Štabui paaukoti ginklų fondui su šitokiu užrašu: „Mylimam Kariuomenės Vadui.

Mūsų brangi tėvynė Lietuva bus amžinai laisva ir nepriklausoma, jei turės gerai paruoštus ir gerai ginkluotus savo gynėjus. Kad mūsų šauni kariuomenė yra tvirta, drausminga ir gerai pasiruošusi savo kraštą ginti — tai mes labai gerai žinome, matome ir tuomi didžiuojamės.

Tačiau kartu jaučiame, kad jai dar reikia lėšų įvairiems ginklams įsigyti, o šiame reikale ir mes norime jai padėti.

Tad būdami patys neturtingų tėvų vaikai ir nenorėdami jų ap sunkinti, nes jie ir patys tam aukoja, nutarėm savo rankomis pagal išgales pinigų užsidirbti ir juos mūsų mielajai kariuomenei paaukoti.

Tam tikslui mes 1935-ųjų metų gruodžio 16 d. paskelbėme talkos dieną ir įvairiais būdais dirbdami

arba nuo įvairių dalykų atsisakydami uždirbom 100 litų, kuriuos ir prašome priimti.

Valio, mūsų kariuomenė! Šančių skautų tuntas“.

Taip pat yra atsiuntęs Vaivadiškių pradžios mokyklos vedėjas J. Satkauskas 10 litų ginklų fondui, suaukotus pradžios mokyklos mokinių ir jų pačių parašytus kariuomenės vadui laiškus.

„Aš aukoju 50 ct. Lietuvos Ginklų Fondui ir prašau, kad gintumėt Lietuvą mūsų Tėvynę nuo priešų. Ne tik aukoju 50 ct., bet taip pat savo meilę ir norą, kad Lietuva mūsų tėvynė būtų laisva. Mokinė M. Januškevičiūtė“.

„Brangus Kariuomenės Vade, mes visi širvių km. mokiniai sudėjome po kelis centus ir juos aukojame Lietuvos Ginklų Fondui. Ne tik mes aukojame tuos pinigus, bet mes taip pat aukojame ir savo norą, kad lietuviams pavyktų apsiginti nuo visų priešų, kurie bandytų pavergti mus. Mylimas Kariuomenės Vade, gink mus ir mūsų mylimą Lietuvą! Gyvuok, Gyvuok, Gyvuok!!! J. Kozarinaitė“.

„Galingasis Kariuomenės Vade, mes norim maži vaikai ginti savo šalį Lietuvą. Mums priešai grasina, bet mes jų neišsigąsim.“

Siųsdami šią auką, prašome ir kitų Lietuvos kampelių vaikų, kad jie savo centais paremtų visos tautos

troškimą apsiginti nuo priešų. Mes niekad nepašleisim savo brangios Lietuvos ir jos Vado.

Gyvuok, Kariuomenės Vade, stiprink mūsų Tėvynę! Mes Vaivadiškių pradžios mokyklos mokiniai kartu su savo mylimu mokytoju būdėsim tautos sargyboje ir užaugę būsim gerais kariais. A. Narkevičius“.

Didžiai Mylimas Kariuomenės Vade, aš siunčiu Tamstai savo vedamos pr. mokyklos mokinių ir savo surinktą Ginklų Fondui 10 lt. auką.

Kartu siunčiu pačių mokinių rašytus laiškus. Priimk, Didžiai Mylimas Vade, mūsų mažyčių mokinių tą menką auką ir tuos troškimus, kuriuos dedame Tamstos asmeny ir Tamstos vadovaujamoje kariuomenėje. Juozas Satkauskas, Vaivadiškių pr. mokyklos vedėjas. Mokinių parašai: Aleksas Norkevičius, M. Januškevičiūtė, J. Kazarinaitė, B. Štarkaitė, K. Vitavičius, B. Stankevičius, A. Liutkus, V. Gaigalas, D. Zinkevičius, Z. Andriūnaitė, V. Mačikūnaitė, B. Mačikūnas, M. Liutkutė, V. Šimonis, A. Šadys, Vasyliūtė, V. Gaigalaitė, O. Kmitaitė, E. Vilniškis, Vilniškytė, M. Šimonytė, G. Dambrauskaitė, J. Smailys, J. Štarkaitė, M. Snitkas, Z. Vasilytė, M. Liutkus, V. Činčytė, Š. V., E. Šinčytė, Š. F., V. Jankauskas, Vosyliūtė, F. Vaškevičius, V. Dusevičius, A. Smailys, Snitkaitė, V. Smailys, J. Liutkus, B. Zinkevičius, L. Jankauskas, M. S., S. J., D. K.“

S. N.

Mūsų priešas tarp mūsų

Daug kartų obelis krauna pumpurus ir daug kartų lelijos šaknis išaugina stiebą, kurios viršūnėje žydi žavingas žiedas. Tik jaunystė tėra viena...

Jaunuoli, mokėk vieną kartą gyvenamą jaunystę branginti ir vertinti: nedraugauk su alkoholiu. Tai tavo vienas iš pirmiausių, svarbiausių ir gražiausių uždavinių. Jaunystės metai yra ne tik džiaugsmo metai, bet ir visokių kilnių pasireiškimų metai, visokios kilnios kūrybos pradžia, sąmoningo nusistatymo metai. Tikra žodžio prasme jaunuolis — yra kilnus, drąsus, grynos sielos. Alkoholis jaunuolį daro pasibiaurėtiną. Jis griaua, ėda, pūdo viską, kas jaunuolyje kilnu, kūrybinga. Jis naikina energiją dabarčiai ir ateičiai. Jis žmogų, leista viešpatauti, pažemina iki nešvariausio gyvulio.

Kartą vienas turtingas graikas iškėlė didelę puotą ir pakvietė į ją garsųjį išminčių Diogeną. Puotos metu šeimininkas pagarbiai padavė jam auksinę taurę, sklidiną puikiausio, kvapnaus vyno. Diogenas paėmė taurę ir energingu mostu pro kairįjį petį išliejo vyną žemėn. Šeimininkas išsižeidė, tačiau susivaldė ir nieko nesakė, bet svečiai vienas už kitą aštriau išmetinėjo ir pašiepė Diogeną.

— Kam tu, Diogene, išpylei tokį vyną! Ei, žmogau...

— Diogene, Diogene, išminčium esi pagarsėjęs, bet vis tiek menkai galvoji! Kam tau buvo lieti toks vynas...

— Diogene, tik kvailas gali tokį vyną niekais žemėn lieti... Matyt, ir tavo galvoj tuščia, kaip anoj, aure, taurėj...

Kai jau visi svečiai buvo savo pastabas bei pašaipas pareiškę, Diogenas ramiai tarė:

— Jeigu aš nepražudyčiau vyno, tai vynas mane

pražudytų! Verčiau dabar aš jį išpyliau žemėn, negu paskui jis mane parverstų, kaip purviną kiaulę.

Visi svečiai nutilo ir nė vienas nebesišaipė.

Neliesti stikliuko reiškia nugalėti save, susivaldyti. Susivaldymas, sako Stanley, daugiau naudingas negu parakas. Kas nebevaldo savęs, tą valdo visi, kas panori.

Kartą pas karalių Krežą, kurs rengėsi kariauti su persais, prašėsi įleisti kažkoks žmogutis. Sargyba neleido, bet žmogutis nesitraukė. Tada sargybos viršininkas įsakė jį jėga pašalinti. Kai kariai jį apsupo ir vedė šalin, žmogus ėmė šauktis Krezo. Karalius jo šauksmą išgirdo, liepė atvesti ir paklausė, kas esąs ir ko norįs?

— Esu lidietis — atsakė šis — ir atėjau įspėti karaliaus nepradėti karo su persais!

— Kodėl?

— Nepradėk, karaliau, karo su persais, nes persai geria tik vandenį!

Ką Krezas jam atsakė — mes nežinome, bet ar jo karai buvo sėkmingi, ar ne, prisiminkime istoriją.

Stiprios ir nenugalimos tautos praeityj buvo tik tos ir iki tol, kol savo priešų tarpe laikė ir alkoholį. Alkoholis yra tautos gyvybės priešas, todėl kovoti su juo yra tikras kiekvieno tėvynės mylėtojo uždavinys.

Jaunuoli, tu kurs privalai būti vertu Tautos sūnumi, kurs rengies ateities darbui, kūrybai, venk alkoholio. Nepasiduok nei įkalbinėjimams, nei pašiepimams, neleisk save suvedžioti. Lietuviai turi būti tvirti, kaip plienas.

Alkoholio išsižadėjimas veda į sveikatą ir stiprumą, o tik sveiki ir stiprūs lietuviai padarys jokių pavojų nebijančią, jokių priešų neįveikiamą Lietuvą.

P. Lazaravičius

Gen. ltn. Pečiulionis išėjo į atsargą

Respublikos Prezidento aktu 83 nr. paties prašymu paleistas iš kariuomenės į ginklavimo karininkų atsargą gen. ltn. Motiejus Pečiulionis.

Gen. ltn. M. Pečiulionis yra gimęs 1888 m. sausio 31 d. Raudžiškių kaime, Krosnos valč., Marijampolės apskr. Aukštuosius mokslus ėjo Petrapilio universiteto fizikos ir matematikos fakultete.

Į rusų kariuomenę įstojo savanoriu 1914 m. spalio 29 d. Pakeltas į karininko laipsnį 1916 m. birželio 17 d. Lietuvos kariuomenėn atvyko 1919 m. vasario 1 d. ir nuo kovo 1 d. buvo paskirtas artilerijos pulko vyr. baterijos karininku. Nuo birželio 2 d. paskirtas

Gen. ltn. Pečiulionis

4 baterijos vadu. Dalyvavo fronte prieš bermontininkus ir lenkus nuo 1919 m. balandžio 4 d. iki 1920 m. gruodžio 10 d. su mažomis pertraukomis. Už pasižymėjimą kautynėse apdovanotas Vyčio Kryžiaus 4 ir 5 laipsnio ordinais.

1921 m. kovo 30 d. buvo paskirtas 3 diviziono vadu, o performavus divizionus į pulkus, paskirtas 3 artilerijos pulko vadu. 1922 m. spalio 17 d. komandiruotas į Prancūzijos Fontainebleau artilerijos karo mokyklą aukštųjų karo mokslų eiti, kuriuos baigė 1924 m.

1925 m. rugsėjo 29 d. vėl buvo komandiruotas į aukštuosius artilerijos technikos kursus Paryžiuje.

Kai baigė šiuos kursus, 1926 m. spalio 4 d. buvo paskirtas artilerijos tiekimo skyriaus viršininku. 1930 m. birželio 1 d. paskirtas ginklavimo viršininku. Tas pareigas ėjo iki šio laiko. Už ypatingus nuopelnus Lietuvai apdovanotas Vytauto Didžiojo 3 l. ordinu, Gedimino 3 l. ordinu, Nepriklausomybės sukaktuvių medaliu ir Belgų Karaliaus ordinu „Commandeur de l'ordre de Leopold II“.

1935 m. kovo 1 d. pakeltas į generolo leitenanto laipsnį.

Gen. ltn. M. Pečiulionio nuopelnai Lietuvai ir

Naujasis ginklavimo valdybos viršininkas

Gen. ltn. Pečiulioniui išėjus į atsargą, krašto apsaugos ministerio įsakymu, ginklavimo valdybos viršininko pareigoms eiti paskirtas plk. ltn. dr. Pranas Lesauskis.

Plk. ltn. Lesauskis yra gimęs 1900 m. lapkričio 17 d. Žeberių kaime, Tverų valsč., Telšių apskr. 1927

Plk. ltn. dr. Lesauskis

m. baigė Vytauto Didžiojo Universiteto matematikos gamtos fakultetą.

Baigė karo mokyklos IV laidą. Buvo pakeltas į leitenantus 1921 m. gruodžio 18 d. ir paskirtas į 4 artilerijos pulką. 1923 m. perkeltas į artilerijos tiekimo skyrių. 1927 m. buvo komandiruotas į aukštuosius artilerijos technikos kursus Italijoje, kuriuos baigė 1931 m. Lankydamas aukštuosius artilerijos technikos kursus Italijoje, pasirengė ir išlaikė Romos karališkame universitete daktaro egzaminus ir įgijo matematikos mokslų daktaro laipsnį. 1931 m. gegužės 19 d. grįžo iš užsienio ir buvo paskirtas ginklavimo valdybos balistikos kabineto vedėju, o 1935 m. liepos 1 d. ginklavimo valdybos studijų ir technikos skyriaus viršininko pareigoms eiti. Už nuopelnus Lietuvai apdovanotas Gedimino ordino IV laipsniu.

Lietuvos kariuomenei yra dideli, nes jis yra narsiai kovojęs Nepriklausomybės kovose. Taikos metu yra įdėjęs daug savo energijos ir sumanumo tvarkydamas mūsų kariuomenės ginklavimą.

Pionierių uždaviniai

(Žiūr. p. m. „Kario“ 48 nr.)

Uždavinio 4 nr. sprendimas

Pionierių skyrius į darbo vietą atvyko 6 val. 45 min. Kol skyrininkas vietoje susipažino su uždaviniu ir sudarė jo vykdymo planą (sprendimą), galėjo trukti apie 15 min. Darbui iki 13 val. liko 6 valandos.

Be to, skyrininkas įspėtas pasirūpinti netarpine tiltų (darbų) sauga.

Priešas darbo pradžioje už 15 km. Priekyje veikia tik mūsų raitininkų dalys. Priešas puola, mūsų raitininkai, jį stabdydami, traukiasi. Tokiose aplinkybėse priešui svarbu, kad kiek galint daugiau sveikų tiltų liktų. Vadinasi, jis gali bandyti prasiskverbti į mūsų raitininkų užnugarį stipresnėmis jėgomis bent prieš svarbesnių tiltų ir sutrukdyti jų parengimą sprogdinti. Turėdamas tai galvoje, skyrininkas turi organizuoti pavojingiausių krypčių sekimą, žmonėms numatyti gynimosi pozicijas tam atvejui, jei būtų užpultas, su žmonėmis dirbti taip, kad kiekvienu metu galėtų kautis, o lengv. kulkosvaidį su jo tarnyba ir darbo metu laikyti parengtoje pozicijoje. Mūsų aplinkybėse skyrininkas taisyklingai pasielgs pastatydamas kulk. grandies 2 ir 3 numerius su kulkosvaidžiu ant kalnelio nuo tiltų į vakarus už 40—50 m su šiais uždaviniais: sekti vieškelį, Šešuvos upelį ir Vėsulavos miško pietinę pamiškę. Čia pat numatys ir nurodys grandims pozicijas, kad prireikus visi žinotų, ką daryti išgirdus atitinkamą skyrininko komandą.

Išskyrus saugai iš skyriaus 2 žmones, darbui paliks 11 žmonių. Abu Sunkinės tiltai bendro ilgio turi $35+20=55$ išilginius metrus. Pagal tiltų sprogdinimo normas, geležiniams ir mediniams tiltams reikia: kiekvienam išilginiam tilto metrui 2 kg sprogstamosios medžiagos ir 2 darbo valandų pasirėngimui sprogdinti. Šiems tikslams susprogdinti reikia $(35 + 20) \times 2 = 110$ kg sprogstamosios medžiagos ir tiek pat, t. y. 110 darbo valandų. Bet skyrininkas turi tik $11 \times 6 = 66$ darbo valandas, į tą skaičių ir save įskaitęs. Tai gi pagrindiniam tiltų sprogdinimui parengti laiko mažai, ir todėl reikia pasitenkinti tik jų daliniu sprogdinimu. Šiuo atveju skyrius gali pasirėngti sprogdinti geležinkelio tilto santvaras (fermas), kirsdamas jas viename piūvyje, o vieškelio tiltą, nukirsdamas polines atramas ir dviejuose piūviuose sijas. Geležinkelio tilto krantinių atramų parengti nespės.

Geležinkelio tilto piūvis turi būti arti žemių atramos, kad nukritusi santvara užverstų vieškelį.

Kadangi abu Sunkinės tiltai vienas nuo antro tik per 18 m, tai juos sprogdinti reikia vienu metu, nes kitaip, vienas sproges anksčiau, galėtų pakenkti kito tilto parengimui (numėtytų užtaisus, perkirstų detonuojamąją virvę ir t. t.).

Abu tiltu iš karto galima susprogdinti detonuojamąją virvę, elektra arba vartojant mišrų jungimą. Trečiasis būdas tikriausias. Vykdydamas tokiu mastu tiltų sprogdinimo darbus, skyrius per 8 val. suspėja visus užtaisus sujungti detonuojamąją virvę ir jų 6 grupes laidais, — kiekvienoje grupėje statydamas po vieną elektros kapsulę.

Kai skyrininkas nusprendžia sprogdinti elektra, tuoj kyla klausimas, kur sprogdinimo stotį įrengti?

Pasitraukimo kryptimi nuo geležinio tilto skeveldros lėks iki 1 km, todėl stočiai patogiausia vieta prie geležinkelio pylimo nuo tilto už 200 m į pietus, nes išilgai kelio skeveldros toliau nelėks ir čia galima bus (prisitaikius prie vietos) išsiversti net be uždangos (apkasos).

Skyrininkas, nusistatęs dėl darbo masto, turi pagalvoti, kaip tinkamiau suskirstyti žmones pačiam darbui. Prie geležinkelio tilto reikia pačiam išspręsti, kur kirsti tiltą, santvaros dalis pamatuoti ir paskaičiuoti, kokių joms užtaisų reikia. Kol skyrininkas visa tai sprendžia, žmonės gali rišti 30 užtaisų prie vieškelio tilto, kur ypatingų skaičiavimų nereikia, ir ištiesti nuo stoties iki tiltų laidus.

Be to, iš pradžių pagalvoja ir apie tai, ką ir kaip darys su Užusaliao tiltuku. Kol bus nesusprogdinti Sunkinės tiltai, šio tiltuko negalima ardyti, nes, jį išardęs, užkirstų raitininkams reikalingą kelią. Be to, šis tiltukas nuo Sunkinės tiltų yra tik už 1 km. Priešui priartinus prie Sunkinės tiltų, kai pastarieji bus susprogdinti, vargiai būtų galima darbą dirbti prie pastarojo. Šiuo atveju geriausia skyrininkas pasielgs pasirėngdamas sprogdinti ir Pravartos tiltuką. Šį tiltuką reikia sprogdinti dar ir todėl, kad jo krantinės atramos, palyginti, aukštos (1,5 m). Tokių atramų polius nupiaustant, pradeda žemė griūti ir trukdo darbą, tenka paremtus polius piauti. O nežinia kiek darbui bus laiko. Jei susprogdinus Sunkinės tiltus būtų laiko, tai užtaisus nuėmus galima būtų tiltą ir rankomis ardyti. Todėl skyrininkas, turėdamas visa tai galvoje, ir nusprendžia štai ką.

Skyrininko sprendimas

1. Darbo sauga. Kulkosvaidžio grandies 2 ir 3 nr. nr. su kulkosvaidžiu prie kryžkelės betarpiškai į vakarus nuo Sunkinės tiltų seka Šešuvos slėnį, vieškelį ir Kalnėnų miško pietinę pamiškę. Puolant priešui Šešuvos slėniu, kiti I gr. numeriai užims šias pozicijas prie kulkosvaidžio (parodo vietoje). II grandis užims poziciją čia (parodo vietoje į pietus nuo tilto) ant pylimo. Puolant priešui iš Kalnėnų miško, II grandis užims poziciją nuo tilto į šiaurę ant pylimo (parodo vietoje).

Sutartiniai ženklai — kulk. grandies 2 nr. eilė trumpų švilpukų — priešoją Šešuvos slėnyje ir ant vieškelio; eilė ilgų švilpukų — priešas Kalnėnų miško pakraščiuose.

2. Darbo eilė. II grandis riša 1 kg užtaisus (tokie užtaisai vežiojami) prie atramų polių ir kraštinių tarpinių sijų ir jungia juos detonuojamąją virvę tarp savęs ir grupėmis. I gr. grandininkas su kitais numeriais ištiesia kabelio bei varinės vielos magistrales ir kabelio tarpus tarp užtaisų grupių (3 tarpai vieškelio tiltui, 1 — tarp tiltų ir 1 — tarp gelež. tilto santvarų); paruošia kiekvienai užtaisų grupei po vieną elektrinę kapsulę (iš viso 6 elektrinės kapsulės) ir sprogdinimo stotį prie geležk. pylimo 200 m į pietus nuo tilto. Kulk. II gr. raišioja vieškelio tilto užtaisus. Aš nustatysiu santvaroms sprogdinti užtaisų dydžius ir sprogdinimo būdą; prie santvarų užtaisus pririš II gr.,

baigus darbą prie vieškelio tilto. Geležinkelio santvarų užtaisus tarp savęs ir santvarų sujungti detonuojamąja virve. Artimiausias abiejų tiltų grupes sujungti detonuojamąja virve. Abu tiltus paruošti vienam sprogdinimui.

Prāvartos tiltuką paruošia sprogdinti II gr. grandininkai su trimis numeriais, kai bus parengti Sunki- nės tiltai. Užtaisus pririšti prie polių kiek galint žemiau ir prie sijų vidurio tilto apačioje. Paruošęs tiltą sprogdinti grandininkas palieka 2 žmones prie jo ir pats su 1 žmogum grįžta pas mane. Sunkvežimis laukia tuoj už Prāvartos tiltuko Užusalyje. Visus užtaisus sujungti detonuojamąja virve vienam sprogdinimui. Jei bus laiko, tiltukas bus ardomas rankomis; bus nupiaustomi poliai ir sijos motoriniu piūklau.

Geriausiai išsprendusiam šį uždavinį I inžinerijos b-no viršilai **Malakauskui** redakcija skiria dovaną: 1935 m. „N. Romuvos“ komplektą.

Uždavinys Nr. 5

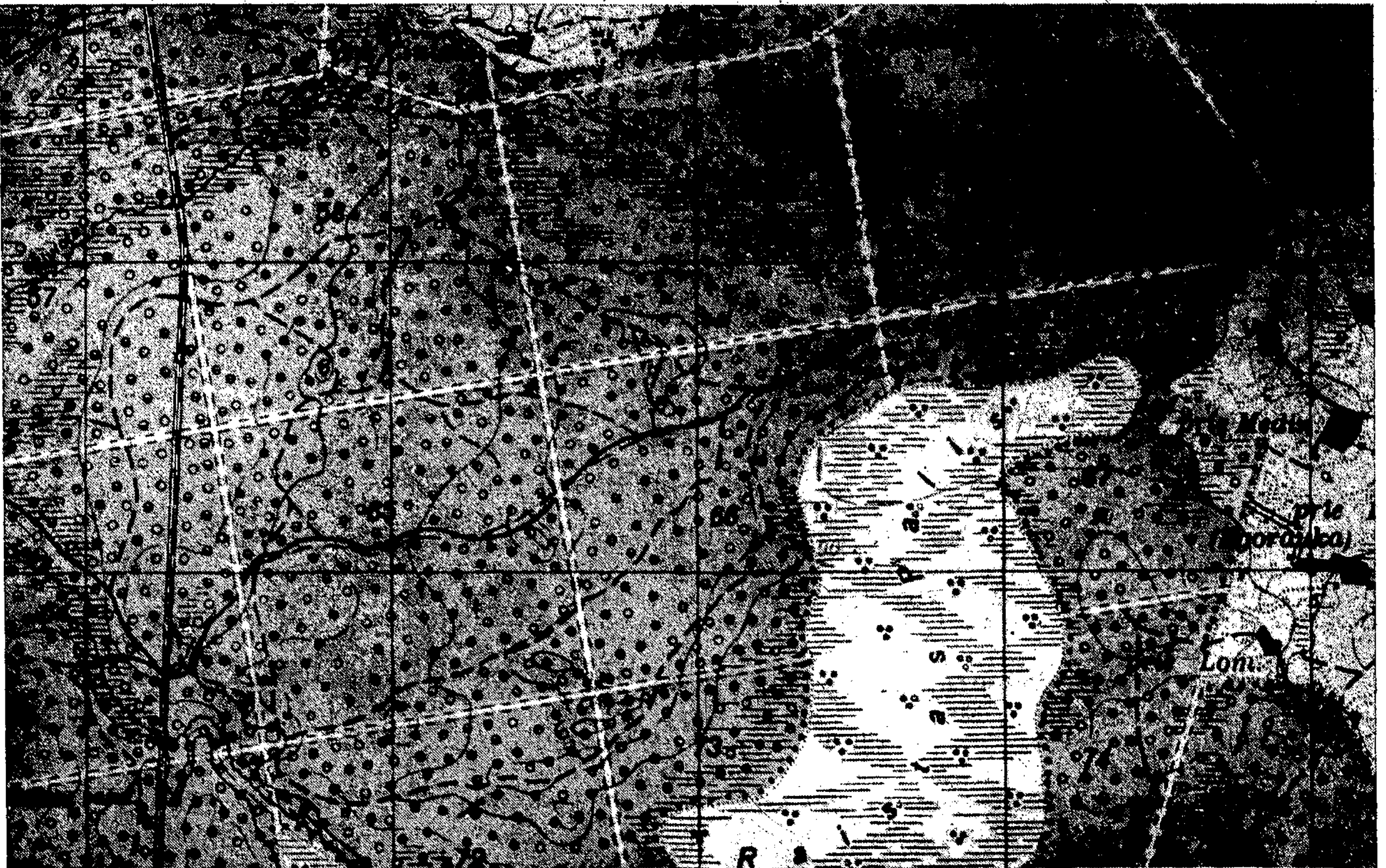
Numatomas priešo puolimas iš rytų. Mūsų dalys traukiasi į vakarus iki tvirtinamos gintis ribos. Birže-

lio 2 d. 5 val. miško 66 kvartale 4 kelių kryžkelėje iš auto sunkvežimių išsodintas vienas pionierių 13 žm. skyrius ir 3 pėstininkų grandys: 18 eilinių, 2 grandiniai ir 1 puskatininkis, iš viso 21 žm. Pionierių skyrius, be nešiojamųjų įrankių, atsivežė 5 skerspiūklus. Visi žmonės maistu aprūpinti 1 dienai.

Čia būrio vadas pionierių skyrininkui paaikino ir įsakė:

„Priešo priekinės dalys dabar apsikasa Lomenos upelio riboje, kuris nuo šios vietos į rytus už 4 km. Priekyje veikia mūsų pasienio daliniai ir raitininkai.

Šiandien 10 val. į šią vietą atvyks kuopos du sprogd. priemonių vežimai su 200 kg sprogstamosios medžiagos, fugasais ir padegimo priemonėmis. Tams-ta su savo skyriumi ir šia pėstininkų komanda iki 18 val. užversi medžiais sunkesnėse vietose kelius, prad-dant nuo bevardžio upelio, kuris išteka iš **Raistas-Sidabras** iki geležinkelio. Miško kelią nuo sakytojo upelio per 59 kvartalą į vn. Čiulota reikia palikti ne-užverstą. 19 val. atvykti su komanda į Madžių sand. prie geležinkelio; turėti atliktų darbų schemą ir są-rašą. Apie šiuos darbus žino priekyje veikias mūsų eskadronas. Aš su būriu būsiu.....

Žemėlapis M — 1:25.000

Reikia parašyti:

1. Kaip skyrininkas suskirstys žmones darbui ir tam darbui vadovaus;

2. būrio vadui pranešimą 19 val. apie atliktus darbus su schema.

Sprendimus siųsti „Kario“ redakcijai iki vasario 16 d.

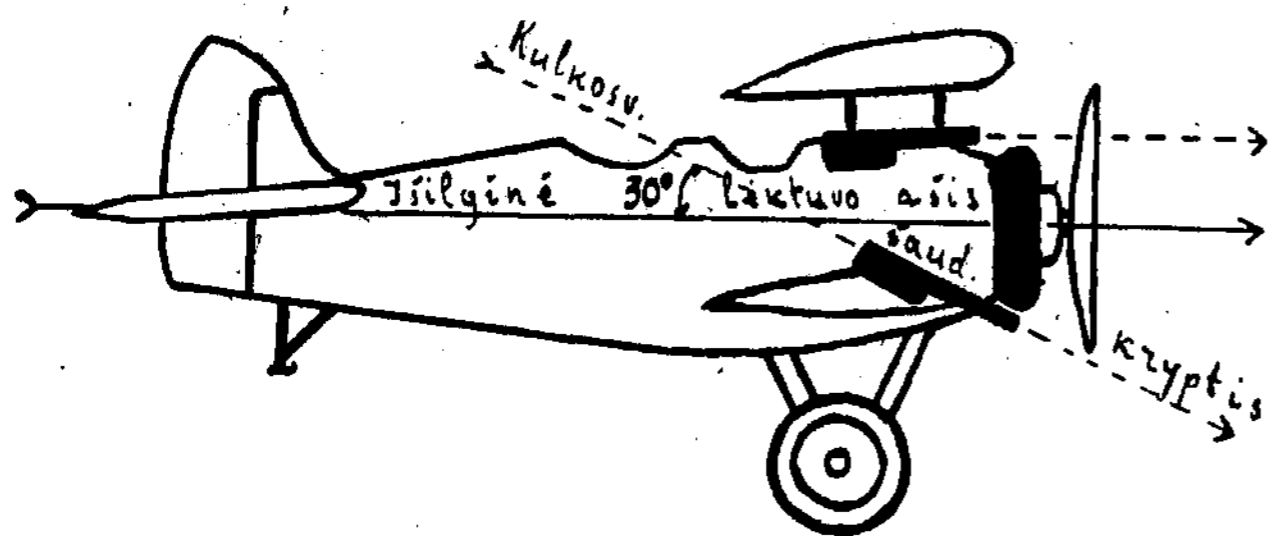
Ginklams neaukosim — priešui kojas bučiuosim!

Saudymas iš lėktuvo į žemės taikinius

Greta visų kitų sudėtingų uždavinių lėktuvai dar yra skiriami ir kovai su gyvaisiais žemės taikiniais. Ši kova gali pasireikšti netiesioginai, t. y. tada, kai lėktuvas bet kuriuo būdu padeda savo kariuomenei, bet pats prieš nenaikina, ir tiesioginai, kai lėktuvas savo kovos pabūklais puola ir naikina priešą.

Kovoti su priešų žemės kovotojais yra skiriami atskiros paskirties, vadinamieji kautynių lėktuvai. Kai kurios valstybės (Lenkija) kovai su gyvaisiais žemės taikiniais neturi kautynių lėktuvų ir šiam reikalui vartoja naikintuvus arba žvalgybinius lėktuvus. Valstybės, turinčios kautynių lėktuvų, eina prie to, kad šie lėktuvai būtų greiti (apie 350 km per val.), jautriosios lėktuvo dalys šarvuotos ir gerai ginkluoti.

Kautynių lėktuvai ginkluojami judomais (žvalgo) ir nejudomais (lakūno) kulkosvaidžiais, patrankėle, bombomis. Šaudyti į paskirus, išsimėčiusius kautynių lauke prieš kovotojus, iš judomųjų žvalgo kulkosvaidžių dėl mažo pataikymo galimumo neišsimoka, todėl šaudoma tik iš patrankėlės ir lakūno kulkosvaidžių pastatytų prie variklio lygia greta su išilgine lėktuvo ašimi ir ant sparnų, nukreiptų 20° — 30° kampu žemyn. Kulkosvaidžiai kampu žemyn statomi todėl, kad nereiktų kreipti paties lėktuvo žemyn ir būtų galima šaudyti lekiant horizontaliai. Iš viso kautynių lėktuvas turi iki 4 lakūno ir 2 žvalgo kulkosvaidžius ir po 1000 šovinių kiekvienam. Vienas kulkosvaidis per minutę išleidžia 1000 šovinių.

Priekiniai kulkosvaidžiai, pastatyti lygia greta 30° kampu

37 mm patrankėlė ar 20 mm „Oerlikonas“ tinka šaudyti šarvuotiems automobiliams, tankams, šarvuotiems traukiniams, baterijoms ar atskiriems pabūklams. Bet patrankėlę gali pakeisti bomboš, kurių lėktuvas gali paimti po 10 kg svorio apie 40 bombų. Viena tokių bombų duoda apie 300 skeveldrų; taigi visos duos $300 \times 40 = 12000$ skeveldrų. Pridėjus 6 kulkosvaidžių išleistas kulkas $1000 \times 6 = 6000 + 12000 = 18000$, tiek vienas kautynių lėktuvas gali išleisti šaudmenų. Turint galvoje, kad žemės kovotojus kartu puola mažiausiai trys lėktuvai, turėsime $18000 \times 3 = 54000$ ugnies vienetų. Patrankėlės per minutę gali išleisti nuo 180 iki 500 sviedinių.

Kautynių lėktuvai puola žygiuojančias, apsistojuusias poilsui, pereinant per upes ir siaurumas, ar šiaip kurioje nors vietoje tirščiau susispietusią kariuomenės dalį. Atskirų pėstininkų ar raitininkų nepuolama, bet, kai kautynių lėktuvas padeda savo puolantiems pėstininkams, tada šaudoma ir į atskirus žemės kovotojus. Tada labiau paveikiama moraliai ir didesnė panika sukeliama prieš eilėse.

Į žemės taikinius vidutiniškai pradedama šaudyti

iš 400 m aukščio nuo vieno iki 90° kampu. Skaičiuojant pataikymo galimumą reikia turėti šiuos duomenis: atstumą, šaudymo kampą, taikinio dydį, išleistų kulku skaičių, šaudymo laiką, taikinio judėjimo greitį, vėjo kryptį ir greitį, taikinio būdingumą — pėstininkas, raitininkas, šarvuotis, tankas, pabūklas. Pav., lėktuvas iš patrankėlės šauda į tanką, kurio dydis $2 \times 3 = 6$ m². Pradedama šaudyti iš 400 m atstumo, baigia 200 m. Sviedinių šerdies išsisėjimo plotas 7,29 m², tai 1 m² % bus $50 : 7,29 = 6,85\%$ (50 t. y. % kulku pataikytų į šerdies plotą). Visam tanko paviršiui teks $6 \times 6,85 = 41\%$. Tai iš 400 m atstumo, o iš 200 m pataikymo galimumas bus apie 70%; todėl per visą 200 m šaudymo atstumą bus $\frac{40 + 70}{2} = 55\%$, t. y. patrankėlė iš-

leidus vieną sviedinį juo tegali pataikyti tik 55% arba apie pusę. Pikiruojant lėktuvu nuo 400 iki 200 m aukštumo, patrankėlė gali išleisti apie 16 sviedinių, nes lėktuvo greitis bus apie 100 m per sekundę, o per sekundę patrankėlė išleidžia apie $500 : 60 = 8$ sviedinius. Kliudymo galimumas per vieną ataką $16 \times 0,55 = 8,8$ sviediniai. Tankui ar kuriam kitam pabūklui užtenka ir vieno sviedinio, nežiūrint, kur sviedinys kliudys.

Toks pat galimumas kliudyti ir šaudant iš kulkosvaidžių, tik čia kulku daroma žala tankui ar kuriam kitam pabūklui daug menkesnė. Bet tose pačiose sąlygose kulkosvaidis išleidžia 34 kulkas ir todėl galimumas kliudyti $34 \times 0,55 = 18,7$ kulku. Nors ir didesnis kulku skaičius išleidžiamas, bet, šaudant ir šarvų pramušamosiomis kulkomis, tanką ar kitą šarvuotį pašalinti iš rikiuotės labai nedažnas atsitikimas, o kitokio efekto į po šarvais pasislėpusius žmones šaudymas iš kulkosvaidžių nesudaro. Todėl į juos, ypač iš judomo žvalgo kulkosvaidžio, šaudyti neišsimoka. Čia kulkosvaidį pavaduoja patrankėlė ir bombos.

Kas kita šaudyti iš kulkosvaidžių į didesnius kariuomenės dalių susibūrimus žygyje, poilsyje ar gyvenamose vietose. Čia dėl didesnio taikinio ploto ir kliudymo galimumas didesnis. Į šiuos taikinius pradedama šaudyti iš 1000 m atstumo 1° — 10° šaudymo kampu. Kad iš tokio didelio atstumo kulkosvaidžio kliudyti taikinį, reikia kulkosvaidžius išaudyti ne mažesniame kaip 400 m atstumui ir dar įnešti pataisą į trajektorijos žemėjimą, nes, šaudant 3° — 10° kampu, kulkosvaidžio taikinio neprilėks apie 200 — 75 m. Be to, reikia iš anksto, kiekvieną kartą prieš išskrendant, apskaičiuoti ir vėjo įtaką kulkos trajektorijai. Vėjo įtakos pataisa atidedama į reikalingą pusę per tiek taikinio dydžių, kokio stiprumo yra vėjas ir kiek per kulkosvaidžio lėkimo laiką ją nuneš į bet kurią pusę. Pav., vėjo stiprumas 5 m per sekundę, kryptis statmena šaudymo kryptiai, šaudymo atstumas 600 m, kuri kulka lėks apie 1 sek.; taigi vėjas ją nuneš $5 \times 1 = 5$ m vėjo pūtimo kryptimi.

Neužmirštama ir taikinio judėjimo greičio, nors kariuomenės dalis, pamačiusi kautynių lėktuvą, sustoja, bet būna ir tokių kovotojų, kurie, norėdami geriau pasislėpti, laksto iš vienos vietos į kitą. Taigi nors ir nedideliu greičiu bėgiodami šaudymo metu per sekundę pėstininkai nubėga 3—5 m. Kai šaudoma į didesnius kariuomenės susibūrimus, tai šis judesys dėmesin neimamas.

Galimumas kliudyti, šaudant vienam kautynių lėktuvui iš 6 kulkosvaidžių iš 1000—200 m atstumo į

50 pėstininkų, gulinčių 50 · 100 = 5000 m² plote, kai kulkosvaidžių greitošauda 1000 šūvių per minutę arba 17 per sekundę, skaičiuojamas taip: lėktuvas gali šaudyti nuo 1000 iki 200 m, t. y. per 800 m atstumą, kurį jis su greičiu 100 m per sekundę skrenda $800 : 100 = 8$ sekundės. Per šį laiką visi kulkosvaidžiai išleidžia $17 \times 8 \times 6 = 816$ kulku. Vienas kautynių lėktuvas gali šaudyti $20 \times 100 = 2000$ m² plotą, kuriame kulkos išsidėsto maždaug lygiame viena nuo kitos atstume. Leidžiame, kad visos kulkos pataikė į 2000 m² plotą, tai 1 m² galimumas kliudyti (x) % iš santykio $2000 : 1 = 100 : x$ bus $x = 100 : 2000 = 0,05\%$ arba 0,0005 vienos kulkos. Šiuo atveju šaudomas plotas tėra 2000 m², o 50 pėstininkų yra išsisklaidę 5000 m² plote, tai 2000 m² yra tik apie 20 pėstininkų. Skaitant kiekvienam šaudomojo ploto pėstininkui po 0,75 m² ploto, jie visi teuzimtų $0,75 \times 20 = 15$ m². Vienam metrui tenka 0,05% galimo kliudymo, tai 15 m² bus $0,05 \times 15 = 0,75\%$; tai, palyginti, apie 0,0075 vienos kulkos tenka į 15 m² plotą, o kad pataikytų į visą plotą viena kulka, tai reiktų išleisti 134 kulkas. Per vieną ataką iš viso iššaudyta 816 šovinių, tai visos jos iš 50 pėstininkų tarpo kliudytų $816 \times 0,0075 = 6,12$ pėstininkus arba 12% visų pėstininkų. Grandis iš 3 lėktuvų išleistų 2448 kulkas ir kliudytų 15,2 pėstininkų arba apie 30%.

Tiek pataikyti galėtų lėktuvas, kada jam visos kitos sąlygos būtų patogiausios. Be to, šis pataikymas yra todėl aukštas, kad pėstininkai, suguldomi 50 × 100 plote, t. y. kas metras 1 pėstininkas skersai ir kas 2 metrai išilgai. Atrodytų, kad šis visas plotas ištisai yra nugultas pėstininkų ir sudaro vieną taikinį, nors gulinčio pėstininko paviršiaus plotas būna tik 0,75 m². Taip pėstininkai karo metu gali susigrupuoti tuo atveju, kai jie jokio pavojaus iš oro nejaučia. Priešingai, pamatę lėktuvą jie taip išsiblaško, kad vienas nuo kito atsiduria per 10 — 15 m, o tada galimybė kliudyti kur kas mažesnė. Tegul 50 pėstininkų išskirsto $125 \times 200 = 25000$ m² plote, tada tam pačiam vieno lėktuvo šaudomam plotui $20 \times 100 = 2000$ m² teks tik 4 pėstininkai, kurie sudarys $0,75 \times 4 = 3$ m² plotą. Kliudymo galimumas tose pačiose sąlygose bus $0,05 \times 3 = 0,15\%$ arba 0,0015 kulkos tenka į visą 3 m² plotą, o kad kliudytų viena kulka reikia išleisti apie 670 kulku. 816 išleistų kulku kliudytų $816 \times 0,0015 = 1,2$ pėstininką arba visų 50 pėstininkų 2,4%. Trys lėktuvai šiuos duomenis pagerintų iki 3,6 pėstininkų arba 7,2%.

Iš čia matyti, koks yra skirtumas tarp susispietusių pėstininkų ir išsisklaidžiusių. Išsisklaidymo atstumą padidins tik dukart, kliudymo galimumas sumažės 4 kartus. Ypač pavojingas pėstininkams susispietimas, kai lėktuvas ne tik šaudo iš kulkosvaidžių, bet mėto dar ir bombas.

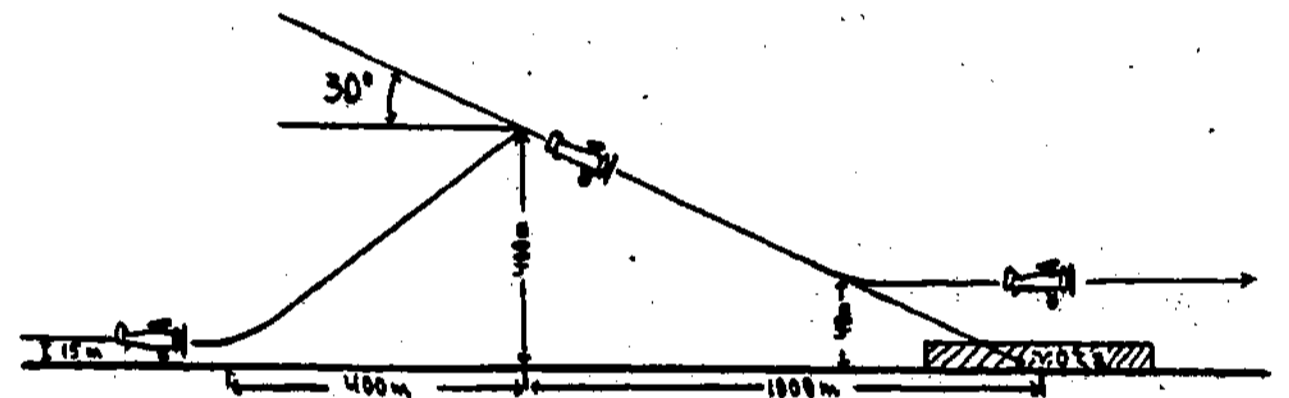
Dėl įgudimo šaudyti ir gero kulkosvaidžio taiklumo skaitoma, kad visas 100% kulku turi kliudyti į ratą, kurio skersmuo nuo 0,02 iki 0,01 šaudymo atstumo. Šis kliudymo galimumas pareina nuo šaulio, šaudymo sąlygų, kulkosvaidžio ir lėktuvo. Normali vieno kulkosvaidžio sklaida yra ratas, kurio skersmuo 0,005 šaudymo atstumo; pav., šaudant iš 200 m sklaida 1 m, iš 400 — 2 m ir t. t.

Karo metu kautynių lėktuvų puolimo pasisekimas pareis nuo staigaus ir netikėto pasirodymo virš prieš ir staigaus išnykimo. Kuriuo būdu tai atlikti, visų valstybių kariuomenių vadovybės laužo galvas, bet su da-

bartine oro sekimo organizacija ir priešlėktuviniais pabūklais, vargu ar rasis būdas, kuriuo naudojantis galima būtų netikėtai ir staiga žygiuojantį ar šiaip kur besikapstantį priešą užpulti. Vienas senesnių ir geresnių būdų — variklio garso slopinimas, naudojimas debesimis ir žemu skridimu. Bet ir tai lakūnas nėra tikras, kad jam pasiseks netikėtu atsiradimu nustebinti priešą, kuris negreit susivoks griebtis priemonių prieš netikėtai atsiradusį lėktuvą ir leis jam be jokio pasipriešinimo šaudyti ir mėtyti bombas. Dažniau bus priešingai. Lakūnas, dar nepriskridęs prieš kariuomenės dalies, jau bus sutiktas stipria visų priešlėktuvinių pabūklų ugnimi ir ras priešą tokioj padėtyje, kad šaudymas iš oro neduos jokių apčiuopiamų vaisių.

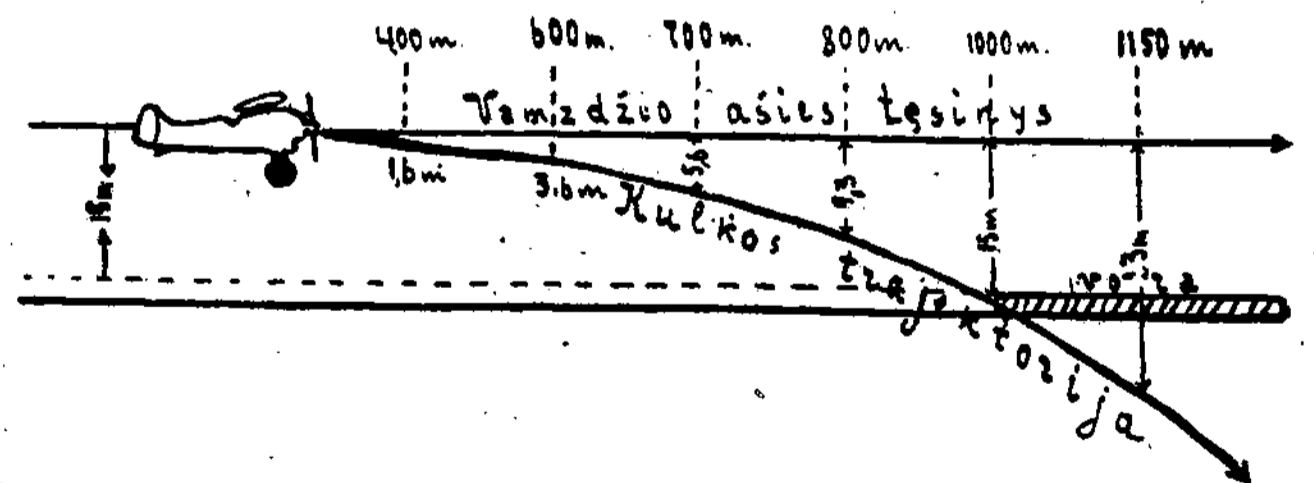
Viena lakūnų viltis, — didelis lėktuvo greitis ir prieš nesuspėjimas skubiai ir taikliai šaudyti. Be to, juo arčiau prieš lėktuvas, juo jį jam sunkiau pataikyti, nes tada esti labai didelis kampinis greitis. Dar prie viso prisidės moralinė būsena ir noras visus praskrendančius lėktuvus nušauti. Todėl žemės kovotojas neturi graibstyti tai už vieno, tai už antro prieš lėktuvo, bet kartą pasirinkęs per visą ataką turi šaudyti ir sekti tik pasirinktąjį lėktuvą.

Kaip šaudyti iš lėktuvo į žemės taikinius yra kilę tarp rusų autorių ginčų. Vieni sako, kad žemai skrendant nereikia lėktuvo leisti aukštyn (1 br.), bet šau-

Br. 1

dyti skrendant horizontaliai. Kulkos trajektorijai žemėjant (2 br.), ir, horizontaliai skrendant, turi kulka kliudyti taikinį, net ir tada, kai kulkosvaidžiai bus pastatyti lygia greta su išilgine lėktuvo ašimi. Pakartotinai atakuojant, lėktuvą leisti aukštyn ir apsisukus vėl pulti. Vietoje bombų geriau lėktuvą ginkluoti patrankėle.

Br. 2

Kiti sako, kad kulkosvaidžius galima statyti tam tikru kampu žemyn (kaip ir daroma), ir tada lėktuvo nereiks spausti žemyn, nei daryti atitinkamų skaičiavimų, kad kulka dėl trajektorijos žemėjimo kliudytų taikinį. Pakartotinių atakų nedaryti, o tik ties taikiniu tiek pakilti aukštyn, kad išmestų bombų skeveldros nekliudytų savo lėktuvo ir, bombas išmetus, vėl leistis žemyn ir dingti už vietinių daiktų. Patrankėlė tetinka naudoti tik prieš tankus, šarvuočius ir kitus pabūklus, o gyviems neuždengtiems žemės taikiniams naikinti

geriau tinka skeveldrinės įvairaus svorio (2 — 10 kg) bombos.

Reikia pripažinti pastaruosius išvedžiojimus daugiau pagrįstais, nes bet kuriuos manevrus daryti virš priešo yra labai pavojinga, o tuo tarpu tokios atakos ne kažin kokios naudos duoda. Užtenka jau to, kad priešas laikinai dezorganizuojamas, tvarka ir žygio drausmė suardoma ir jai vėl grąžinti priešas padeda nemažai energijos ir laiko. Pakartotinė ataka galima tik po kiek laiko iš naujo susitvarkius ir naujai papildžius šaudmenų atsargą. Bombos už patrankėlę, ypač mažesnio galingumo lėktuvams, yra geriau, nes nereikia atskiro žmogaus joms mėtyti, o pats lakūnas keiliais rankos veiksmais gali išmesti dešimtis bombų. Tuo tarpu patrankėlė, jei ji judomai įtaisyta, turi turėti atskirą žmogų, kuris iš jos šaudytų ir ją valdytų.

Mūsų aviacija į žemės taikinius šaudo pavieniui ir grandimi. Taikinio dydis 2×7 m atskiram lėktuvui ir 30 m skersmens ratas grandžiai. Šaudymo aukštis ir kampas atskirai nustatomas kiekvienam pratimui. Šaudo iš žvalgo ir iš lakūno kulkosvaidžių. Iš 25 šovinių iš lakūno kulkosvaidžių pataiko iki 80%, o iš žvalgo — iki 60%. Šaudymo laikotarpiai taip suskirstomi, kad kiekvienam lakūnui tektų šaudyti įvairiais metų laikotarpiais.

Nagrindamas kliudymo galimumą, ėmiau atsitiktinai pasitaikiusius skaičius, todėl duomens gal yra ir nevisai arti tų duomenų, kurie bus karo metu. Kad skaitytojas bent kiek susivoktų, kaip ir kuo būdu galės karo metu išvengti priešo lėktuvų žalingos atakos ir mažiau nuo jų nukentėtų, daviau palyginimą skaičiais, kokią įtaką šaudymo duomenims turi žemės kovotojų išsisklaidymas. Taigi, kai mūsų vadai per pavojaus iš oro apsaugos pratimus įsako išsklaidyti didžiausiam plote, neniurnėkime. Mums šios pamokos pravers tada, kai tikrai reikės nuo priešo lėktuvų slėptis. Be visų kitų apsaugos priemonių, nuo lėktuvų atakos galima slėptis už mūrinių trobesių, uždengtuose apkasuose ir ten, kur neįveikia artilerijos sviediniai arba nepramuša šautuvo ar kulkosvaidžio kulka.

Drąsus, šaltas, geras šaulys, žinodamas priešo žemai skrendančio lėktuvo savumus ir ginklavimą, jį sutiks tokia taiklia ugnimi, kad priešo lakūnas ne tik kad neįvykdys savo uždavinio, bet ir iš kautynių lauko negriš.

A. M.

Per upelį — op!

Dmt. Čibo foto

Mirė rašytoja Ona Pleirytė-Puidienė

Sausio 23 d. Kauno žydų ligoninėje mirė žinoma beletristė ir visuomenės veikėja Ona Pleirytė-Puidienė.

Ji gimė 1885 m. rugpiūčio 18 d. Mintautoje. Mokėsi vokiečių mokykloje, bet jau būdama 4 klasėje, kapeliono kun. Julijono Lindės-Dobilo raginama, prisidėjo prie lietuvių tautinio darbo, platino lietuviškas draudžiamąsias knygas, palaikė glaudžius santykius su lietuvių veikėjais ir t. t.

A. a. rašytoja Pleirytė-Puidienė (Vaidilutė)

1904 m. ji išvažiavo į užsienį. Šveicarijoje studijavo pedagogiką. 1905 m. pradėjo rašinėti „Vilniaus žinioms“. Paskui šio laikraščio leidėjo ir redaktoriaus inž. Petro Vileišio kviečiama atvyko į Vilnių ir dirbo „Vilniaus žinių“ redakcijoje. Rašė publicistinius ir beletristinius rašinius. Jos slapyvardis buvo Vaidilutė.

Paskui ištekėjusi už inž. K. Puidos gyveno Šiauliuose, o 1915—1917 m. Sibire. Ten ji buvo lietuvių centrinio komiteto įgaliotinė.

Velionė visur dirbo kultūrinį ir visuomeninį darbą, dalyvavo įvairiose lietuvių draugijose, ugdė lietuvybę, žadino lietuvių tautinį susipratimą.

Jos rašinių yra išspausdinta „Vilniaus žiniose“, „Lietuvos žiniose“, „Vaire“, „Krivulėje“, „Skaitymuose“, „Gairėse“, „Lietuvos Aide“, „Trimite“ ir kt. Be to, yra išleista jos knygų: „Kada rauda siela“, „Sielos akordai“, „Audroms siaučiant“, „Tėviškė“ (2 tomų romanas) ir „Latvių literatūros istorija“. Ji išvertė Chruščovo-Sokolnikovo istorinį romaną „Grunvaldas“, pagal jį parašė pjesę „Skirmundą“ ir išvertė ir pritaikė scenai latvių rašytojo Aluno „Liūdną dainą“.

O. Pleirytės-Puidienės gyvenimas buvo nelengvas. Sveikata jos buvo silpną. Tačiau ji kiek galėdama dirbo, kūrė, rašė.

Velionė palaidota sausio 24 d. Kauno katalikų parapijų kapinėse.

KSS dešimtmetis

1926 m. vasario 6 d. Klaipėdoje įsisteigė Klaipėdos įgulos ir krašto lietuvių sporto sąjunga, trumpiau — KSS.

Šiais metais ji mini savo gyvenimo pirmąjį dešimtmetį.

Šia proga pravartu būtų, nors trumpai, susipažinti, kas yra toji KSS, kaip ji įsikūrė, ką ji yra nuveikusi per tą laiką ir kokia, apskritai, jos reikšmė mūsų sportui.

Vokietininkai Klaipėdoje ir krašte turi prisistigę įvairių draugijų ir sąjungų, kurių tikslas palaikyti krašte vokiškumą. Tokia organizacija ilgą laiką buvo ir Klaipėdos Sporto Sąjunga, kuriai vadovavo vien vokiečiai. Tai sąjungai priklausė ir visos krašte esančios įvairios vokiškos sporto draugijos. Lietuviškų sporto draugijų nebuvo. Lietuviškame krašte vyravo vien vokiškos sporto organizacijos, kurios į savo tarpą viliojo ir lietuvių sportininkus. O lietuvių sportininkų buvo daug ir gerų. Taip negalėjo būti. Tai gerai suprato vietiniai lietuviai ir dar 1925 m. suorganizavo pirmą grynai lietuvišką sporto sąjungą, kurią pavadino „Šarūnu“.

Neatsiliko ir kariai. Klaipėdos įguloje atsirado nemaža gabių sportininkų, kurie, karininkų padedami, pradėjo sparčiai sportuoti. Tuo būdu susidarė jau kaip ir dvi lietuviškos sporto sąjungos: viena karių, kita vietinių lietuvių. Veikė jos atskirai. Bet tais laikais klaipėdiškiai vokiečių sportininkai buvo aukštai iškilę ir pirmavo visose sporto šakose, o lietuviškos sporto sąjungos turėjo pasitenkinti tik antriniais laimėjimais. Bet lietuviai turėjo tikslą būti pirmaisiais, vokiečių nugalėtojais. Todėl reikėjo rasti kokią nors išeitį. Ta išeitis buvo rasta, kai šias dvi lietuviškas sporto sąjungas sujungė į vieną bendrą ir davė jai KSS vardą. Tuo būdu prieš Klaipėdos vokiškas sporto draugas buvo pastatyta viena stipri lietuviška sporto sąjunga — KSS.

Tai įvyko 1926 m. vasario m. 6 d.

Pirmuoju KSS pirmininku buvo plk. Vidugiris.

KSS yra vienintelė Lietuvoje sporto sąjunga, kurią sudaro kariai ir civiliai.

Kiekvieno darbo pradžia sunki. Nelengva ji buvo ir KSS. Vokiškosios sporto organizacijos gaudavo įvairių pašalpų iš autonominių įstaigų ir atskirų asmenų. KSS iš pradžių turėjo tenkintis tik narių mokesčiu. Išlaidos buvo didelės. Jos nariai, daugiausia kariai, valdininkai, paprasti darbininkai, mokyklinio amžiaus jaunuoliai, negalėjo savo lėšomis įsigyti reikalingų įrankių ir sportinių drabužių. Iš Lietuvos sporto lygos gaunamos kartinės pašalpos būdavo tik lašas jūroje. Tik per didelius nuopelnus KSS garbės pirmininko ats. plk. Merkio, garbės narių plk. Genio, gen. št. plk. Lanskoronskio, majoro Šaulio, o taip pat plk. Liormano, inž. Vysockio, dir. Grudzinsko ir daugelio kitų — KSS išsilaukė iki šių dienų ir išaugo į vieną gausingiausių ir stipriausių sporto organizacijų. Vokiečiams tai nepatiko ir dabar nepatinka. Nenugalimieji vokiečiai buvo nugalėti, ir KSS užsibrėžtas pačioje pradžioje tikslas — pirmauti Klaipėdos sporte buvo pasiektas.

Per tą pirmąjį dešimtmetį KSS yra daug ko pasiekusi ir laimėjusi. Iš negausios pasiryžėlių saujelės

išaugo sąjunga, kurie yra per 500 narių. KSS kultivuoja futbolą, lengv. atletiką, įvairių rūšių žiemos sportą, tenisą, ping-pongą, kumščiasvydį, krepšiasvydį ir kitas sporto šakas. Turi ir moterų sekciją. KSS yra ilgametis Klaipėdos krašto futbolo ir kumščiasvydžio nugalėtojas. 4 metus iš eilės buvo Lietuvos futbolo meisteris. Valstybinei futbolo komandai davė žaidėjus: Igoviną, Vilimavičių I, Vilimavičių III, Trumpjoną, Brazauską, Šurkų, V. Gvildį ir kitus. Lengvojoj atletikoj turi narių, pasiekusių Lietuvos rekordų: j. ltn. Švarplaitį, Komarą, Tendį, Virkietį, Hagėnaitę ir kitus. Ir kitose sporto šakose turi nemažą pasižymėjusių narių skaičių. Gražiai pasirodė ir prieš užsienio komandas: Karaliaučiaus - VFB, Tilžės — SCT, Liepojaus — „Olimpiją“, Rygos — „Wanderers“, Talino — „Sport“, o taip pat prieš užsienio karius — jūrininkus: amerikiečius, anglus, rusus, argentiniečius ir kitus.

Visa tai yra vaisiai didelio nenuilstamo darbo tiek atskirų narių, tiek visos KSS vadovybės. Tai vis nuopelnai grynai sporto srityje. Bet yra dar vienas, gal net svarbesnis, nuopelnas: tai lietuvių palaikymas krašte. Per sportą KSS sugebėjo sutraukti į savo narių eiles visus mėgstančius sportą lietuvius jaunuolius ir jaunuoles; nedavė jiems išsisklaidyti po įvairias vokiečių sąjungas. Į jos eiles stoji ir tokie, kurie dar nebuvo tikri, kas jie esą: lietuviai ar vokiečiai? Ir tokius KSS sugebėjo atvesti į tikrąjį kelią. Gal dėl to kai kas ir pravardžiuodavo KSS — „vokiečiais“, „buterbrodininkais“. Dar vienas nuopelnas, kuris pateisina jos egzistavimą Klaipėdoje — tai atsiradimas ir kitų lietuviškų sporto organizacijų: šaulių būrio „Šaulys“, Eksporto b-vės „MSK“, policijos sporto klubas — PSK ir kitos. Visoms joms pradžia davė KSS nariai, nes viena KSS jau negalėjo visų lietuvių sportininkų norų patenkinti, o antra pati sportinė konkurencija reikalavo, kad būtų daugiau sportinių draugijų — komandų. Taigi, dabar Klaipėdoje turime ir daugiau lietuviškų sporto sąjungų, o dėl to ir visa Klaipėdos krašto sporto vadovybė atsidūrė vien tik lietuvių rankose.

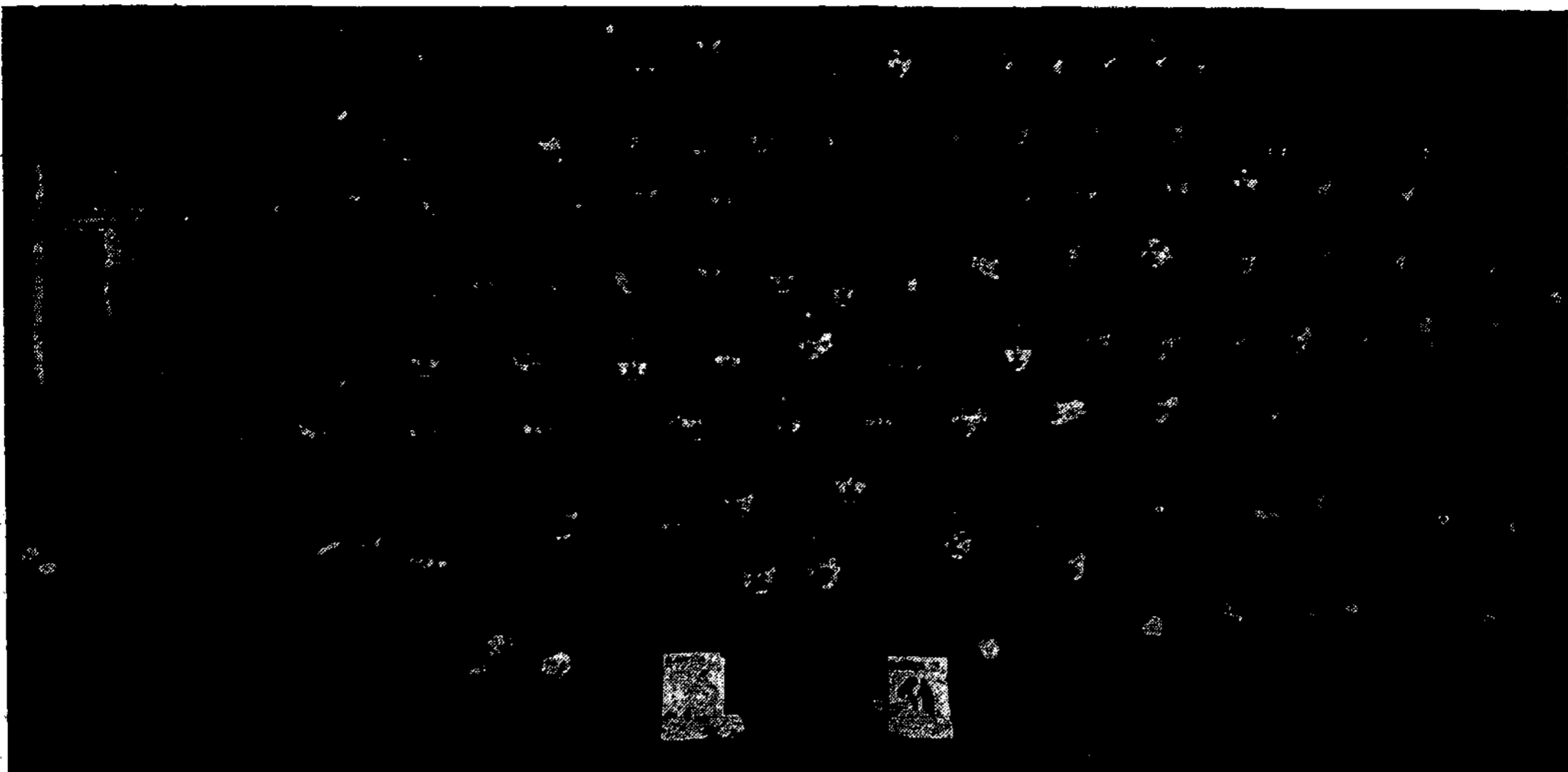
Ką gi KSS davė įgulos nariams? Pirmiausia susidomino sportu, o paskui skatino aktyviai dalyvauti, stiprinti savo kūną ir dvasią tiek tikrojoje tarnyboje, tiek ir atsargoje.

Kad KSS turėjo gerų sportininkų iš karių tarpo, visiems yra gerai žinoma. Tik prisiminkime kariuomenės sporto rungtynes. 7 p. Ž. k. Butegeidžio pulkas, kurio kariai daugiausia sudarė KSS, yra laimėjęs per kariuomenės sporto rungtynes dovanas už antrą ir pirmą vietas.

Ta proga reikia palinkėti, kad KSS dar daug daug dešimtmečių gyvuotų, garbingai gintų savo gražiausias geltonai mėlynas spalvas ir daug dar gražių laimėjimų įpintų į savo pergalių vainiką!

Ig. A.

Rysių bataliono kareiviai, išsirašę sau bei namiškiams „Kari“

Vokiečiai dainuoja apie Klaipėdos „vargus ir vokišką žemę“

Neseniai jaunas vokiečių kompozitorius Herbert Brust, kilęs iš Klaipėdos krašto, pritaikė muziką „Erich'o Hennighofer'io eilėraščiui „Daina apie Klaipėdos kraštą“. Tai savotiškas maršas. Jis yra Berlyno nacionalsocialistų kultūros skyriaus nuosavybė.

Kalbamasis eilėraštis su gaidomis yra išspausdintas „Völkischer Beobachter“ 19 nr. Štai jis.

Juoda vėliava plevėsuoja rytuose
Per laukus žengia mirtis,
Ir plūgai stovi ir rūdija.
Tamsiai leidžiasi saulė.

Klaipėdos kraštas — vokiška žemė,
Tauta žengia nakties tamsume.

Klaipėdos kraštas — vokiška žemė!
Ir vokiška valia budi.

Vyrai stovi Nemuno krante,
Jų rankos tirpsta grandimis apkaltos,
Aštrus riksmas ištremtųjų
Skardžiai sklinda nuo upės per vokiečių žemę

Klaipėdos kraštas — ir t. t.

Iš visų durų kalba
Vokiečiai apie vargą,
Ir iš visų durų veržiasi
Smogikai prieš svetimą mirtį.

Klaipėdos kraštas — ir t. t.

Ir aukštųjų laužų šviesa
Mirkčioja apie išdidžią vėliavą,
Ir tūkstančiai stiprių rankų
Broliams skelbia šventą priesaiką.

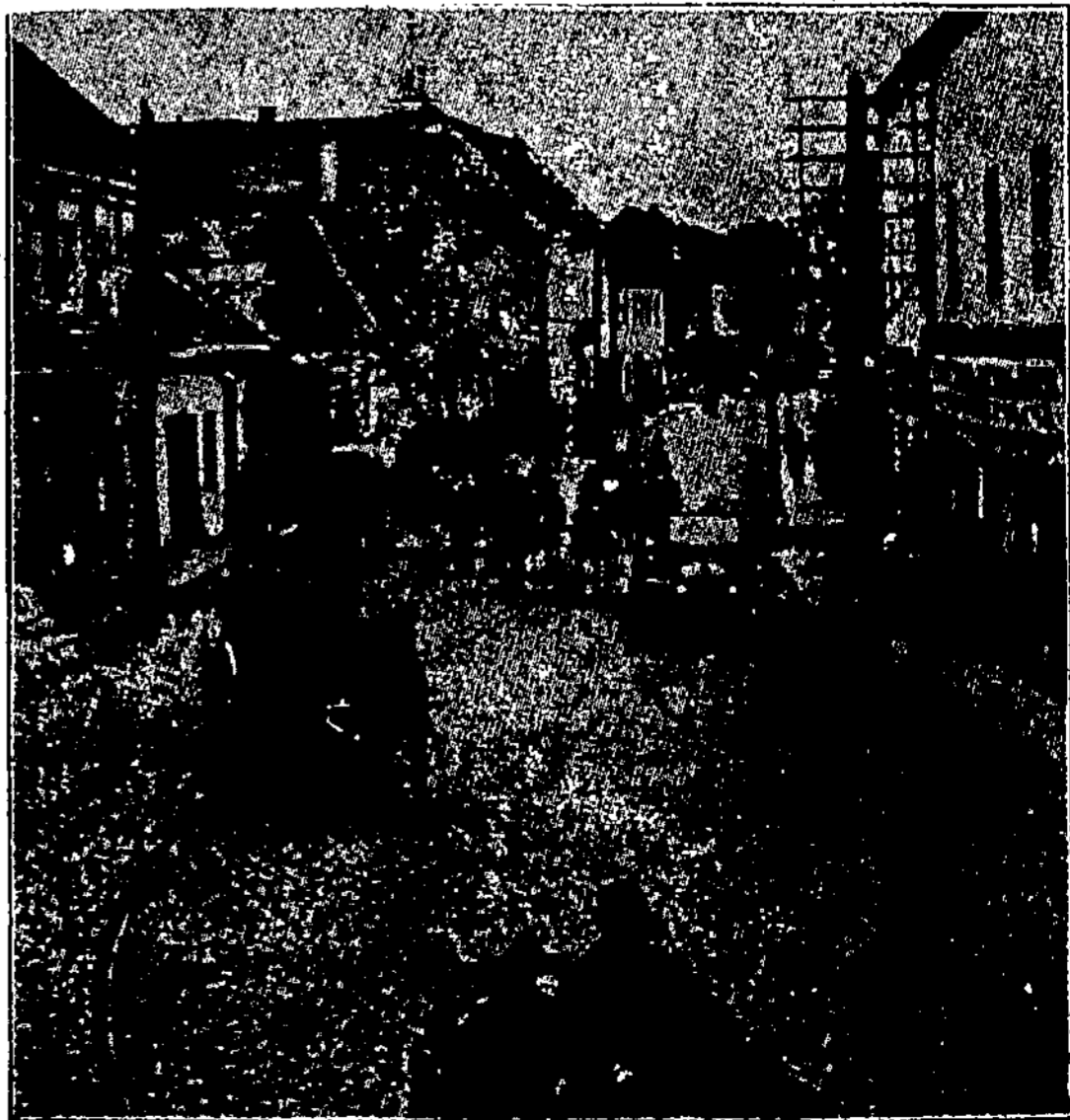
Klaipėdos kraštas — ir t. t.

Taigi matome, kad vokiečiai, varydami smarkią propagandą prieš Klaipėdos kraštą, griebiasi įvairiausių priemonių. Daina taip pat yra kovos priemonė.

Deja, lietuviškas priežodis sako: „Gerklė proto neprarėksi“. Taigi kiekvienam sąmoningam žmogui aišku, kad Klaipėdos krašte vienodai saulė šviečia, ir plūgai nerūdija, o jame gyvena grynų gryniausie lietuviai. Kad Klaipėdos kraštas nevokiška žemė, bet lietuviška, tai yra labai aiškiai įrodę pačių vokiečių mokslininkai, ir tų įrodymų niekas sugriauti nebegali.

Net ir anoje Nemuno pusėje ligi Karaliaučiaus dar šiandien lietuviškumo žymių niekas negali panai-kinti.

Šiomis dienomis, vokiečių spaudos pranešimu, Karaliaučiaus salcburgiečių draugijos susirinkime kažkoks direktorius dr. Krollmann kalbėjo apie Karaliaučiaus gyventojų kilmę ir pranešė labai įdomių dalykų. Pav., Karaliaučiaus didžiausioje gatvėje, Steindamm, iš 180 namų tik 2 namuose gyvena žmonės vien su vokiškomis pavardėmis, o 178 namuose gyvena po kelias šeimas su nevokiškomis pavardėmis ir tarp jų daugiausia lietuviškų pavardžių. Pats dr. Krollmann pripažįsta, kad Karaliaučius yra vidurinės ir pietinės Vokietijos kolonizuotas ir jį esą reikia vadinti „Kolonialstadt“. Taigi, jei taip patys vokiečiai kalba apie Karaliaučių, tai kalbėti apie Klaipėdos krašto vokiškumą rimtiems žmonėms nebevertėtų.

Vokiečiai Kaune — senamiesty 1915 — 1918 m.

Iškeltos granatos Laisvės alėjoj

Vieną 1919 metų pavasario dieną Kauno gatvėse buvo susidariusi itin pašėlusis būseną. Reikėjo vieno karštesnio žodžio, ir Kauno gatvėse būtų susikauta.

Gegužės mėn. iš Alytaus į Kauną atžygiavo mūsų kariuomenės vienas batalionas su sunk. kulk. kuopa. Jis žygiavo į Ukmergės frontą prieš bolševikus. Tą dieną Kauno gatvėse buvo pilna vokiečių, o prie įgulos bažnyčios jų buvo net per 1000. Čia buvo kažin koks jų „Soldatenrato“ mitingas.

Per tiltą įeinant į Kauną, prie žygiuojančio bataliono vado priėjo lietuvis kaunietis. Jis buvo miesto centre ir matė kas ten darėsi. Jo žodžiais, buvo pavojinga vykti lietuviams kareiviams tiesiai per miesto centrą. Vokiečiai buvo įniršę.

Ten, kur dabar yra Kauno Apygardos Teismo rūmai, buvo mūsų komendantūros karių būstinės. Nieko nežiūrėdami mūsų kariai traukė į šiuos rūmus. Senamiestyje iš visų pusių dėbčiojo vokiečiai, bet jų čia buvo dar nedaug. Laisvės alėjos pradžioje, prie komendantūros, batalionas stabtelėjo. Pamažu iš visų pusių pradėjo spiestis vokiečiai. Jie apstojo šaligatvius ir garsiai užgaulingai šnekėjo. Tiršta vokiečių kareivių masė artėjo nuo įgulos bažnyčios.

Komendantūros tarnautojas taip pat kažin ką kalbėjo, kad geriau esą vykti aplinkiniais keliais, negu tiesiai per Laisvės alėją. Santykiai su vokiečiais nebuvo labai nuoširdūs, o tą dieną buvo dar labiau įtempti. Palaidų kareivių minioje buvo karščiausiai nagrinėjami kolonizacijos reikalai. „Vaterlandas“ buvo pilnas ir be jų.

Bataliono vadas permetė akimis savo vyrus. Jie, šiaip taip ginkluoti, drąsiai stovėjo. Jie su pašaipą žiūrėjo į šaligatviuose niurnančius vokiečius.

Ypač labiausiai rėkė storas vokiečių artilerininkas puskarininkis.

— Ką ten turi jie? Lazdas ar šluotas? Ar moka šaudyti tasai mažiukas... — rodė į vieną mažutėlį savanorį. Vaikesas! Jam pas mamą!..

Mūsų vyrai šaltai laikėsi. Į užgaulingas kalbas neatsakinėjo, beveik nekreipė dėmesio. Tarp savęs juokavo ir tyčiomis garsiai kalbėjo. Tai dar labiau siutino vokiečius.

Trumpai buvo įsakyta pasirengti greitiems veiks-

mams. Kulkosvaidininkai įleido šovinių kaspinus į kulkosvaidžius, kareiviai užsitaisė ginklus.

Buvo atėjusi valanda parodyti, kad lietuviškieji kareiviai dabar nieko savo žemėje nebebijo.

Vora sujudėjo slinkdama per Laisvės alėją. Priešakyje jojo vadas, o užpakalyje žygiavo karių gretos. Visų akys žibėjo. Kas pirmieji pradės?

Žmonės pradėjo nykti iš Laisvės alėjos. Suskambejo uždarnos krautuvės. Nuo įgulos bažnyčios artėjo vokiečiai, priešais jų kita vokiečių tirštuma lydėjo žygiuojantį batalioną.

Aiškūs riksmas pradėjo dažnėti.

— Kameraden! Heraus!

— Kameraden zum Kampf!

— Heraus Maschinengewehre!

Atėjo pačios lemiamosios sekundės. Žygiuojantis lietuvių batalionas ginklus turėjo rankose. Kulkosvaidininkai tiesiog atsuko vamzdžius iš vežimų į šaligatvius. Kai kurie atsuko nuo granatų kotelių galvutes.

Bataliono vadas griežtai įsakė — vokiečiams puolus, tuojau juos nušluoti.

Prie pat įgulos bažnyčios vokiečių niurnėjimai nenyko. Lietuvių kareiviai žygiavo netardami nė žodžio, tylėdami, kaip užburti. Vokiškas šniokštimas didėjo, augo, atrodė lyg atūžianti banga.

Į grindinio vidurį staiga išėjo vienas vokiečių. Jis pakėlė ranką, prišoko prie 1 pėst. pulko bataliono vado. Tai buvo vokiečių karininkas.

— Dėl Dievo, venkite kraujo praliejimo.

Mūsų vadas griežtai atšovė:

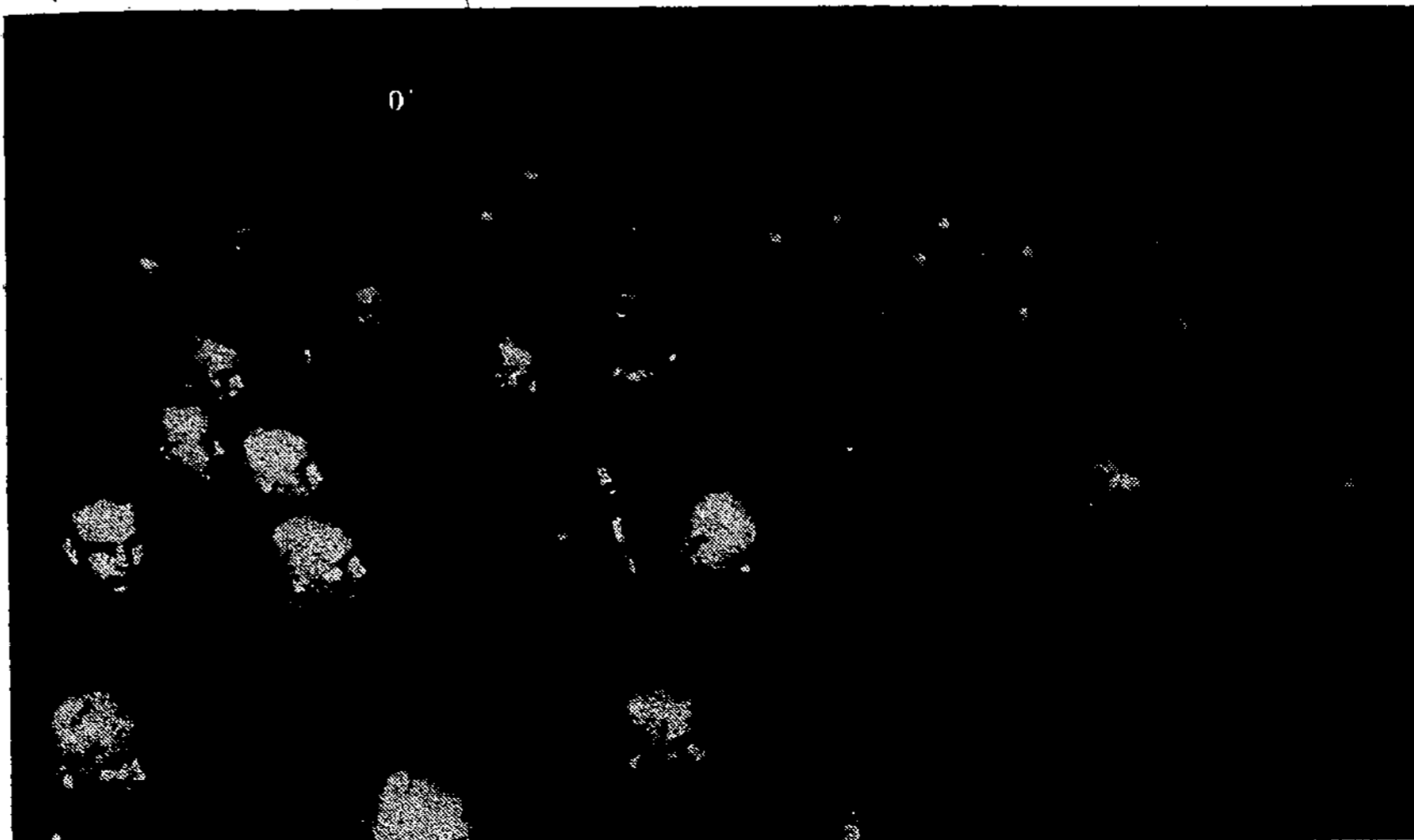
— Tegul mums nekliudo žygiuojant!..

Vokiečys atšoko, greit prisijungė prie kitų vyresniųjų. Jie matė ir suprato, kaip neatsargu lietuvius užkabinėti. Čia žygiavo apsiginklavę ir viskam pasiryžę kareiviai.

Staiga vienas vokiečys kareivis pakėlė revolverį. Tuo pačiu metu mažiukas lietuvis pėstininkas iškėlė granatą. Jis žiūrėjo į vokiečių žibančiomis akimis. Kiti vokiečiai sugriebė savo išsišokusį kareivį už rankos, neleido šauti. Nuleido granatą šyptelėjęs ir lietuvis.

Vokiečiai pasišalino iš kelio ir nekliudomas batalionas nužygiavo pro įgulos bažnyčią. Užpakalyje nutilo vokiečių rėkavimai.

Batalionas užėmė medines kareivines Žaliakalnyje. Vytauto kalne buvo išstatyta kulkosvaidžių kuopa. Nieks nebijojo, kad vokiečiai gali atsipeikėti ir naktį pulti. Tačiau jokių išsišokimų nebeįvyko.

1 inžinerijos bataliono kariai radiofone kariuomenės pusvalandžio programos metu
A. Pajaujo foto

ATSARGOS KARIYS

Atsargos kariai, rašykime!

Mes, atsargos kariai, ligšiol neturėjome jokiam laikraštyje savo skyriaus. Mes buvome tarytum užmiršti. Neturėdami savo organo, negalėjome viešai pasirodyti spaudoje. Nors mes esame atsargoje, bet vis dėlto esame kariai. Atsargos karių ir tikrosios tarnybos karių tikslai ir siekiai tie patys. Mes dar arčiau norime vieni kitus pažinti, paduodami vieni kitiems karžygišką ranką, eidami vienybėje, rengdami tėvynės ginti, mūsų žemių vaduoti. Dabar „Karyje“ mes turėsime savo skyrių. Todėl sukursime bendradarbiauti savo skyriuje, kad mūsų skyrius būtų pavyzdingiausias ir įdomiausias. Negana tik bendradarbiauti, parašyti vieną kitą straipsnelį ar korespondenciją, bet reikia būtinai ir patį „Karių“ skaičiuoti ir jį platinti tarp savo kaimynų. „Karys“ palyginti nebrangus — tik 6 litai metams. J. Gudaitis

Kariuomenę prisimenu, kaip vakarykščią dieną

Dar, rodos, visai neseniai atlikau karinę prievolę, grįžau į žaliąjį kaimą, o taip kažin ko ilgu, neramu. Kada tokie šilti vakarai, kada miglos užkloja kaimą ir miestą, kada pro ūkanas kareivinės atrodo lyg kokie pasakų rūmai, aš ilgai vaikščioju aplink rajono užtvartas ir klausau kariškų dainų skambančio aido...

Batalionai žygiuoja sekmadieniais per miestą į bažnyčią, batalionai žygiuoja su daina, o kariškas orkestras griežia taip pažįstamą ir artimą maršą. Tuomet vien tik klausau batų čėžėjimo ir, rodos, tik prisijungti prie gretų ir eiti kartu šimtus mylių. Viskas taip artima, taip pažįstama — tokiais momentais užmirštu, kad esu atsarginis.

Pratimai... Pilni laukai žaliom milinėm pasipuošusių karių. Per lauką nuskuaba telefonininkų grandis, pasipila šūviai atskiri ir salvėm, toli laukuose nusikvatoja kulkosvaidis. Man lyg kas replėm suspaudžia širdį, lyg prisimenu tuos pratimus, kuriuose dar taip neseniai dalyvavau ir norisi vėl užsivilkti mundurą.

Susitinku daug karių gatvėse, daug karių nepažįstamų, bet jie visi man tokie giminingi, tokie artimi, lyg broliai. Prisimenu, kad aš buvau karys. Kada man reikia kalbėti su kariais kuriuo nors reikalu, aš nežinau iš džiaugsmo ką pasakyti, džiaugsmas man gerklę užgniaužia.

„Karys“! Kiekvieną kartą, kai tik tai gaunu naują numerį, tuoj perskaitau ligi paskutinės eilutės, nes šie puslapiai man atneša vis naujų ir naujų žinių iš pilkųjų kazematų, mane perkelia ir man primena tą nuotykingą gyvenimą. O taip norėtusi sušukti: „Kary“, mielas „Kary“, neužmiršk mūsų niekuomet“!

Atsarg. Mk. Valaitis

ATSARGOS KARIAI ORGANIZUOJASI

Tauragė. Pereitų metų rudenį paleisti į kariuomenės rezervą apylinkės kariai, parvažiavę į savo gyvenamąsias vietas, uoliai stoja į esamas apylinkės organizacijas. Daugiausia stengiasi patekti į šaulių eiles, kur karinė drausmė, mankšta, statutai, pamokos ir kt. nesvetimi ir duoda progos pagilinti karo mokslą, neatsilikti nuo šių dienų reikalavimų.

STUDENTAI ATSARGOS KARININKAI KLAIPĖDOJE

Sausio 25 d. studentų atsargos karininkų korp! „Ramošė“ pirmininkas ats. j. ltn. Gudas ir senj. ats. j. ltn. Stanikūnas lankėsi Klaipėdoje. Jiems dalyvaujant buvo įsteigtas Prekybos ir Pedagoginio Institutų studentų atsargos karininkų atskiras būrys. Būrio veikimo ir vidaus organizacijos pagrindą dedama V. D. U. Studentų atsargos karininkų korp! Ramošės statutiniai nuostatai.

Būrio steigimo ceremonijos numatytos atlikti vasario 22 d., į kurias žada vykti korp! „Ramošė“ pirmininkas ir kiti valdomi korporacijos organai.

Vienas svarbiausių uždavinių, kuriuos pirmiausia teks įsteigtajam būriui atlikti, tai karinės propagandos programos vykdymas panaudojant tam reikalui vietinę spaudą, pradėsianti veikti Klaipėdoje radiofoną ir visuomenės organizacijas. Lygiagrečiai būrys atliks ir savo pratimus, laikydamas kontaktą su vietos kariuomenės įgula. St.

ITALŲ ABISINŲ KARAS

Pastaruoju metu italai ėmė smarkiai pulti abisinus ir kai kur jie pažengė į priekį. Tačiau abisinai taip pat smarkiai priešinasi.

NAUJAS ŠARVUOTAS AUTOMOBILIS

Švedų Landsverk firma sukonstruktavo naują triašį šarvuotą „Landsverk 181“. Jo duomens šie: svoris — 6,2 t, variklis 65 a. j., ginkluotas viena 20 mm patrankėle ir dviem kulkosvaidžiais, šaudmenų atsarga — 300 sviedinių ir 300 šovinių, šarvų storis — 5 mm ir 9,7 mm, didžiausias greitis 70 km/val., degalų atsarga — 350 km, įgula — 4—5 vyrai, ilgumas 5,6 m, platumas — 2 m, aukštumas — 2,33 m.

NAUJI ČEKOSLOVAKIJOS AERODROMAI

Iki šiol Čekoslovakijoje buvo 20 civilinių aerodromų; iš jų tik 10 buvo visiškai įrengti. Dabar darbo ministerija sudarė aerodromų tinklo projektą, pagal kurį aerodromų skaičius žymiai bus padidintas.

LENKIJOS MOTORIZACIJA

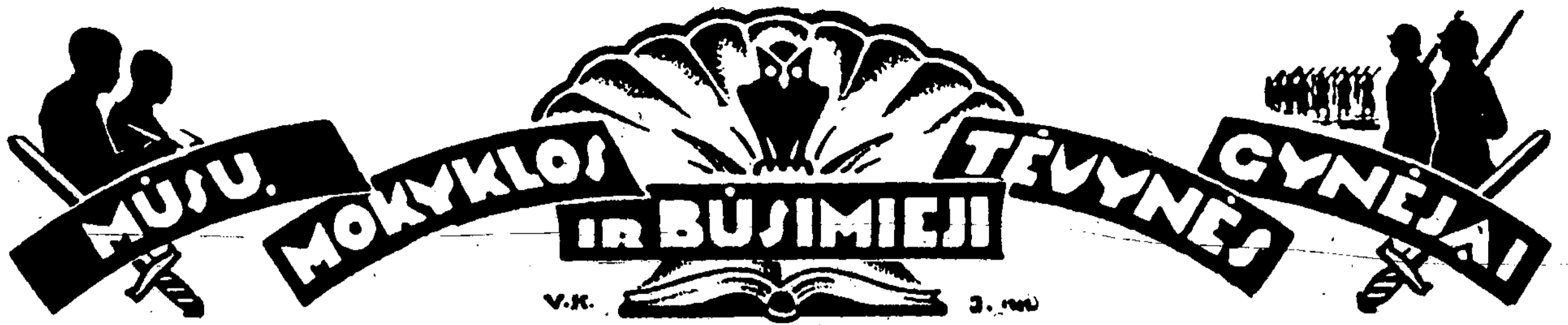
„Polska Zbrojna“ pažymi, kad lenkų automobilių ir traktorių fabrikams suteikta daug lengvatų, sumažinti valstybės ir savivaldybių mokesčiai net 10 metų. Lenkai nori, kad jų automobilių pramonė smarkiai išsiplėstų, nes tuo tarpu Lenkija turi mažai automobilių ir šioj srityje smarkiai atsiliko net nuo Vengrijos, Rumunijos ir Sovietų Respublikų Sąjungos.

IR ETIOPIJOS KARIUOMENĖJE ESAMA LIETUVIŲ

Ukmergės miesto gyventojas Zigmąs Paltarokas 1925 m. išvažiavo į Prancūziją laukų darbams. Iki 1927 m. jis dirbo pas prancūzų ūkininkus, o paskui įstojo į Prancūzijos sveitėlių legijoną, kuriame jis išbuvo penkeris metus ir už lietuviškąjį drąsumą buvo apdovanotas garbės medaliu ir pakeltas į seržanto laipsnį.

1932 m. Paltarokas metė karo tarnybą ir pradėjo bastytis Afrikoje, kol š. m. pradžioje atsidūrė Etiopijoje ir įstojo karo instruktoriumi į Abisinijos kariuomenę. Paskiausiai jis šiaurės fronte moko etiopų naujokus rikiuotės.

P. Juodis

Kariškojo darbo priešai

Iškilius kariškojo pradžios mokyklų auklėjimo klausimui, ši naujoji mūsų pedagoginio gyvenimo išraiška imta įvairiai vertinti: vienu kariškas auklėjimas išleista į pradžios mokyklas kaip rimtas ugdymo veiksnys, antrųjų kariškoji mintis priimta labai rezervuoti, dar kitų nuomone — kariškasis darbas mokykloje yra neigiamas reiškinys.

Mums, jaunimo auklėtojams, yra labai malonu, kad naujasis judėjimas sprendžiamas visoje plotmėje. Tačiau tenka nusivilti, kada kai kurie auklėtojai, nesvarstydami kariškojo auklėjimo iš esmės, nori šią tautos gyvybės funkciją užgniaužti pirmame žingsnyje. Dėdamies visiškai saugūs ar manydami pakankamai pajėgūs esą, iškeldami net senąsias pedagogikos pažiūras, kliudančias krašto kuriamąjį darbą dirbti, neigiamosios nuomonės šalininkai kariškojo auklėjimo visai nenoriėti į mokyklas įsileisti.

Svarbiausieji kariškojo pradžios mokyklų auklėjimo priešų motyvai šie. Jų sakoma: toks darbas pr. mokykloje yra karinis dalykas, ir bent iki 4—5 kl. gimnazijos vengtinas, 2) kelti vaikuose mūsų užsienio kaimynų blogybes — nepedagoginis reiškinys, 3) elementarūs kariško gyvenimo vaizdeliai, kaip maskavimasis, tiltelių, lieptų statyba, vaidinimai, pagrįsti kariškąja mintimi, kariškos dainos ir t. t. yra vaikų amžiui neprieinami.

Į šiuos priekaištus galime atsakyti štai ką.

Kariškosios minties skleidimas — kariškosios idėjos ugdymas pradžios mokykloje, anaiptol, ne militarinis reiškinys. Priešingai, šis vyksmas yra sava priemonė tautiniame auklėjime. Mes žinome, kad kariškasis auklėjimas nėra savarankiškas elementas, jį inkorporuojame į tautinio auklėjimo sritį. Taigi, jau tautiškas kariškojo auklėjimo charakteris rodo, kad kariškasis darbas pradžios mokykloje (ne kariškas rengimas) visai be militarinio atspalvio. Pagaliau, terminai „militarinis“ ir „karinis“ nėra tos pačios prasmės. Taip ir militarinio auklėjimo (jis taikomas kariuomenei) ir kariškojo auklėjimo sąvokos skirtingos.

Be to, kariškąjį darbą pradžios mokyklose negalima vadinti kariškuoju rengimu (paruošimu, parengimu), kas, teisybė, kelia militarinį vaizdą. Čia tėra klaidingai suprastas pradžios mokyklos kariškas uždavinys: auklėti jauną kartą siekiant kariško sąmoningumo. Šito tikslo negalima iškreipti, pervesti į techniškąją pusę — kariškos taktikos pažinimą ar panašiai. Čia tik viena aiški linija — ugdyti kariškąją vaikų dvasią. Tai yra kariškojo auklėjimo sritis, visiškai tolima militariniam dalykui. Todėl ji turi reikštis ne nuo 4—5 kl., bet tik tik vaikui atėjus į mokyklą. Kariškas auklėjimas jaunąją kartą turi globoti nuo pat pirmųjų dienų.

Antrasis puolimas — kaltinimas dėl mūsų kaimynų neigiamų ypatumų kėlimo. Priekaištas netikslus

ir visai bereikšmis. Eidami geografijos ar istorijos kursą ir susitikdami nuolat su neigiamais reiškiniais mūsų valstybės kūrimo darbe, kuriuos sukeldavo lenkai, vokiečiai, rusai, turime teisinti bloguosius veiksnius? Slėpti silpnumus ir blogą įtaką vidaus gyvenimui? Priešingai — anie pavyzdžiai turi rodyti apsisprendimo norą, kelti savosios kariuomenės branginimo nuotaiką, mokyti atsargaus su minimais tautos žmonėmis santykiavimo.

Antra vertus, supažindinant mokinius su kaimynų geografine padėtimi, kultūra, papročiais, tradicijomis reikalingas vispusiškas nušvietimas: teigiamų ir neigiamų bruožų išskėlimas. Taigi, negalima, neigiamąją pusę palietus, tuojau vadinti tai nepedagogišku elgesiu. Atvirkščiai, tik vengdami vispusiškai dalyką nušviesti, nukrypsime nuo pedagogikos reikalavimų.

Iš kitų svarbesniųjų priekaištų — kariško gyvenimo trupinėlių vaiko amžiui nepritaikomumas. Pabrėžiama, kad slėpimasis, žvalgymas, maskavimasis, apkasėlių kasimas ir t. t. vaikui neprieinama.

Vaiko amžius yra 7—14 m. Vaiko amžiaus ypatumai: *judrumas, aktyvumas, judėjimas* ir t. t. Tai įgimti vaiko reikalavimai raumenims, kraujotakai, kvėpavimo organams ugdyti. Šio amžiaus vaikų norai: lakstyti, slapstytis, kasinėti, landžioti, laiptoti, statyti ir griauti ir t. t. Vadinasi, auklėtojų uždavinys — įgimtiems palinkimams pasireikšti sudaryti kuo geriausias aplinkybes. Taigi, visai yra natūralu, šalia kitų teisingų mokyklos darbo priemonių, pateikti ir kariškųjų, aukščiau išvardintų: paprasčiausių pionierių darbai, kariškųjų ginklų, aprangos dirbimas, įvairūs kariški žaidimai vietovėje (slapstymosi, žvalgymo, maskavimo pagrindu) dar daugiau stiprins ir fizinius ir psichinius vaiko ypatumus. Auklėtojo reimai šiame darbe turi būti planingai sustatyti, nes yra be galo svarbu vaiko patraukimus racionaliai tvarkyti. Čia padės daug metodiškas kariškojo auklėjimo studijavimas.

Visai atkrinta priekaištas dėl kariškųjų dainų. Kariškosios dainos yra nuotaikingos, žvalios, pavyzdingos. Kelia dvasią, ugdo pasiryžimo, naršumo jausmus. Pavyzdžiai rodo, kad ir melancholinės ir linksmo pobūdžio karo dainos vaikų be galo mėgiamos. Mano mokyklos gyvenimo praktikoje pasitaikė, kad ketvirtojo skyriaus mokiniai net patys tokias dainas rinko niekieno neraginami. Vėliau jas mes įtraukdavom į mokyklos dainų repertuarą.

Savos reikšmės turi ir vaidinimai, kelią aukštesnius jausmus. Yra veikalėlių, kur imama neigiamas vaikų puses kelti, bet nėra veikalėlių, kur būtų patriotiškas motyvas ypatingai ryškiai pabrėžtas. Beveik nėra pradžios mokykloms veikalėlių, kurių objektais būtų imami kunigaikščių laikai, spaudos draudimo metas, nepriklausomybės kovos, karžygiai ir t. t. Iš dalies šį trūkumą gali gyvieji vaidinimai papildyti.

Matome, kariškojo auklėjimo priešų motyvai — nepagrįsti. Čia jų palietėme dalį — svarbesnius ir į tai teatsakėme. Manome, kad svarbiausieji kariško auklėjimo bruožai bus paaiškėję. Praktikoje tenka susidurti ir su kitos rūšies priekaištais (kariško auklėjimo metodikos atžvilgiu). Tai tektų paliesti kitą kartą. Baigiant šias eilutes, tenka pageidauti iš kariškojo auklėjimo opozicionierių verstis ne naujojo judėjimo griovimo darbu, bet tiksliai nurodyti kariškojo auklėjimo vyksmo klaidas (gyvenimo ir pedagogikos atžvilgiu), už ką mokytojai, dirbę praktikos darbą, bus tik dėkingi. Visiškai neigti kariškąjį pradžios mokyklų auklėjimą, kada jis visai teisingai mokytojų kadro jau pradėtas — nėra jokio pagrindo, nes tokios mintys klūdo valstybės stiprinimo darbą, kuo ne mes, bet svetimieji džiaugiasi.

Mokytojas

Šūvis pro šalį

(Feljetonas)

Jeigu norite dabar įsivaizduoti septintoko Juozo Blyno būseną, įremkite vieną pirštą (geriausiai rodomąjį) į kaktą, kita ranka stenkitės sugrupuoti plaukus į vieną tašką, koją (netyčia) uždėkite ant pagalvio ir, ta proga gavę geroką šeiminkės žodžių rinkinį apie švarą ir, apskritai, apie reikalingą gyvenime mandagumą, imkite spręsti, prie kokio sporto reikia priskirti šaudymą šrateliais.

Tokios mintys landžiojo ir Juozo Blyno galvoje. Tą vakarą jam ypatingai nesisėkė galvoti, nežinia, ar dėl šeštadienio lengvesnio oro, ar dėl nesulopyto švarko.

Švarku, galima sakyti, prasideda Juozo liūdna gyvenimo pasaka su visokiais memento mori.

Buvo taip, ir visai paprastai.

Šiandien, karinio rengimo metu, instruktorius, dėl neišaiškinamų priežasčių, nutarė drausmės statutą pakeisti šaudymu šrateliais.

Taigi, visa klasė išėjo į kiemą. Seniūnas, pats būdamas autoritetingo svorio ir didumo žmogus, nešė anglų sistemos šautuvą, jo pavaduotojas — tris tūteles, pats instruktorius barškino dežutę su 100 šratelių. Didysis klasės strategas, mokąs topografiniame žemėlapyje atskirti geležinkelį nuo griovio, Julius Sriauba, tuoj pasiūlė tinkamą pozicijai vietą. Iš tikrųjų, geresnės vietos nė pats Hanibalas nebūtų radęs, kada jis perėjo Hiberą ir griovė Saguntą. Vieta buvo tarp krūvos malkų, gale tvartelio.

— Vadinasi, — pradėjo aiškinti Sriauba, — ši pozicija garantuoja mums laimėjimą vietos ir laiko atžvilgiu.

— O aviacijos atžvilgiu ką garantuoja? — paklausė nežymus klasės vyrukas, būsimas tautos gynėjas.

— Aviacijos? Taip. Reikia atsiminti, kad iš lėktuvo žvalgas žmogaus niekada nemato — jį uždengia galva, gi galvą galima paslėpti į šalną arba įkišti į malkas.

— Tai gudrumėlis, — stebėjosi Blynas, kurio perplėštas švarkas visai taikingai plevėsavo žiemos atmosferoje.

— Pradėsime šaudymą, — buvo gautas instruktoriaus įsakymas. Dar kartą primėnu, kad šaudytute tik gerai suderinę taikiklio mamonėlį ir sargą, patupdę ant jų taikinį, sulaike kvėpavimą ir būtinai su dviem nuleidimais.

Suprantamas dalykas, visa klasė žodžius dėjo į širdį ir į galvą.

— Išmūšiu 12, — galvoja seniūnas, arba atsistatydinsiu iš garbingų savo pareigų.

Ne kitokios mintys buvo ir draugų galvose. Blynas dar prie šitų galvojimų pridėjo:

— Eisiu pas Katrytę ir kviesiu į kiną. Ten salėje, sklandant garsiniam kino spinduliams, papasakosiu jai savo žygi. Tokia mintimi Blynas pradėjo šaudymą.

Pirmasis šaulys, veikiant nepalankioms oro sąlygoms ir šaudymo statuto nuostatoms, šovė truputį aukščiau, negu rodė taikinio paskutinė riba. Ne geriau sekės ir kitiems draugams, o vienas pradėjo skųstis, kad šaudant susidaro tokia atatranka, jog ir stipriausiam šauliui išlaikyti 4,5 kilogramų šautuvą būtų neįmanoma. Tik Blyno galvoje kilo tūkstančiai logiškų samprotavimų. Pirmiausia, jis buvo drąsus, kaip apatšų vadas, skaitytas šešiuose Winnetou tomuose; antra, šaudyti jam

neatrodė taip baisu, kaip iššokti iš lėktuvo, pamiršus kabinoje parašutą (kine jis taip matė), trečia, jam lygsvarą teikė Katrytės malonus veidas su gerokai rausva nosyte.

Drąsus, kaip Cezaris, tvirtas, kaip Napoleonas, žengė prie šautuvo. „Ramumas — pirmoji piliečio pareiga“, atsiminė pasakytą mokytojo aforizmą.

— Taip, — nusprendė, — aš būsiu ramus, lyg miškas žiemą, anot mūsų klasės poeto.

Ir paėmė šautuvą. Instruktorius komanduoja:

— Užtaisyk.

Blynas atitraukia spyną ir taiko įleisti tūtelę į šovinio lizdą. Jau, beveik, įleido. Tik girdi:

— Svajotojau, atvirksčiai dedi.

Laiku padaryta pastaba visą žmogaus gyvenimą nusuka kita vaga, o apie tūtelę nė kalbėti nereikia — po poros sekundžių ji buvo savo vietoje.

— Dabar nutaikyk ir šauk, — vėl instruktorius.

Blynas taiko.

Tik dėl kažin kokių perspektyvos dėsnų ir akies regėjimo principų taikyns skylutėje lakstė, lyg numesto gimnazijos kieme meilės laiškučio kampelis.

— Prakeikimas, — sumurmėjo Blynas. Juk į tokį baurų taikinį nė sakalo akimi nepataikysi.

— Greičiau šauk, — girdi nekantraus, o gal nervingo draugo balsą.

Bala nematė! Blynas pataikymo rezultatus paliko spręsti visagafinčiam Moirai ir paspaudė.

— Vienas, — pranešė.

Vadinas, gerai. Antrą kartą sukonzentruos visą pastabumą ir laimės centrą.

— Juozai, ko taip išprakaitavai? — susirūpino pirmo laipsnio skautas su sanitaro specialybe.

— Eik sau.

Dabar tikrai būtų pataikęs, bet vienas mažmožis nusmukdė. Juozo bekylančią žvaigždę. Patį rimčiausią momentą jis pastebėjo, kad atplyšusio švarko gabalas skverbiasi tarp užrakto ir taikiklio. Norėdamas sustabdyti šitą begėdišką švarko ekspansiją, truputį susijudino ir — pasigirdo šūvis.

— Nepataikė, — pranešta iš taikinio pusės.

Juozas atsistojo, piktai pažiūrėjo į praplėštą švarką, kartą spiovė ir negarsiai paklausė sanitarą:

— Gal turi citronervin? Galvą skauda.

— Turiu, — nudžiugo šis, radęs progą pagelbėti nelaimėje savo artimui.

Blynas vos su popieriu neprarijo miltelio. Ramiau atskvėpė, bet nuotaika buvo sugadinta visai savaitei.

Ta proga Blynas nutarė, kad kinas yra blogas dalykas, reikalaujantis pinigų ir laiko. Katrytei gi — vistiek kur jis pataikė, nes ar moterys nusimano apie strategiją arba apie italų—etiopų konfliktą.

J. Ašmenskas

APVERKTA LIETUVIŲ MOKYKLŲ PADĖTIS VILNIAUS KRAŠTE

Praėjusiais metais kuratorija buvo neleidusi prie Vytauto Didžiojo gimnazijos Vilniuje švenčionių lietuvių gimnazijos abiturientams laikyti brandos egzaminų; tik pasiekus valstybės prezidentą, tą teisę pasisekė atgauti. Mokslo metų pradžioje kuratorija naujai priimtus į gimnaziją mokinius, kurie nebuvo baigę šešių pradžios mokyklos skyrių, pareikalavo pašalinti. Šiuo reikalavimu lietuvių švietimui buvo suduotas didelis smūgis, nes iki šiolei, nežiūrint pastangų, švietimo valdžia neleido „Rytui“ atidaryti nė vienos II laipsnio pradžios mokyklos. Be to, kuratorija pranešė, kad gimnazijoje mokslo ir auklėjimo lygis esąs nepakankamas, ką neva konstatavusi mokyklų vizitatorė. Su pradžios mokyklomis irgi ne geriau. Ne tik neleidžiama steigti naujų mokyklų, bet ir senosios uždarinėjamos, 1934—35 mokslo metais valdžia uždarė 10 švenčionių „Ryto“ pradžios mokyklų, šešiose iš tų mokyklų buvo pašalinti tik mokytojai dėl tariamo apsileidimo. Į pašalintų mokytojų vietas buvo pristatyti švenčionių valdžios mokytojų seminariją baigę mokytojai, bet jų valdžia nė vieno netvirtino. Šiomet tos mokyklos dėl neveikimo uždarytos. Uždarė ir Vasiūnų mokyklą, kuriai leido tik šiuos mokslo metus baigti.

Dažnai neduodama leidimo net nekalčiausio turinio vaidinimams.

Sausio 14 d. Rimšės policijos komendantas Rusochacki uždarė tris „Ryto“ ir 6 šv. Kazimiero draugijos skaityklas — Zabarnykuose, Beniūnuose, Stašionyse, Magūnuose, Čižiūnuose ir Antakalnėje.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

ŠACHMATŲ TURNYRAS

Kauno ėgulos liktinių puskarininkių šachmatų mėgėjų būrelio iniciatyva yra sumanyta šiais metais Kauno ėguloje įvykdyti šachmatų turnyras liktinių puskarininkių tarpe. Šiam sumanymui karo vadovybė pritarė. Šis turnyras bus vykdomas pagal tokį planą.

1. Turnyras rengiamas tikslu nustatyti stipriausią žaidėją Kauno ėgulos liktinių puskarininkių šachmatų mėgėjų tarpe.

2. Dalyvauja visų dalių norintieji žaisti liktiniai puskarininkiai šia tvarka:

- Kiekvienoje atskiroje dalyje dalies vado paskirtas karininkas iki 1936 m. balandžio 15 d. įvykdo dviejų ratų rungtynes liktinių puskarininkių tarpe, norinčių šachmatais žaisti, ir šešis iš daugiausia surinkusių taškų žaidėjus su vienu atsarginiu skiria į ėgulos turnyrą.
- Išrinktos komandos žaidėjų sąrašą su nurodytu skaičium taškų, surinktų per dalies rungtynes, siunčia į kariuomenės štabo spaudos ir švietimo skyrių karinio rengimo ir propagandos dalies vedėjui.
- Ėgulos puskarininkių šachmatų turnyrui vadovauja visi tie karininkai, kurie dalyse įvykdė tarpusavio rungtynes.
- Karinio rengimo ir propagandos dalies vedėjas, gavęs iš dalių sąrašus, sudaro bendrą sąrašą ir nustato datą, dieną ir žaidėjus, kuri dalis ir kas su kuo kuriuo laiku turės žaisti. Šiuos sąrašus išsiuntinėja vadovaujantiems rungtynėms karininkams, kurie, laikydamiesi sąrašo nustatytos datos ir eilės, nustatytoje vietoje vykdo tarp skirtų dalių rungtynes.
- Vienas dalies žaidėjas turės sužaisti dvi partijas su atitinkamu antros dalies žaidėju taip, kad visi dalyvaujantys žaidėjai turės vienas su kitu sužaisti po dvi partijas, pav.: 2 p. p. komandos pirmasis (geriausias) žaidėjas turės iš eilės sužaisti po dvi partijas su 5 p. p., 3 art. p. ir kitų dalių komandų pirmuoju žaidėju ir t.t., t. y., 2 su 2, 3 su 3, 4 su 4, 5 su 5, 6 su 6.
- Visus turnyro duomenis kiekvienos dalies vadovaujantis karininkas siunčia į spaudos ir švietimo skyrių, kur nustatomas stipriausias žaidėjas ir dar šeši žaidėjai, kurie sudarytų Kauno ėgulos liktinių puskarininkių šachmatų mėgėjų reprezentacinę komandą.
- Dalies komanda, surinkusi daugiausia taškų, skelbiama Kauno ėgulos liktinių puskarininkių šachmatų mėgėjų stipriausia dalies komanda.

3. Jei dalių vadai ar liktinių puskarininkių ramovės paskirs atitinkamas dovanas, tai jos, vadovaujančių turnyrui karininkų sprendimu, bus įteiktos 3 iš eilės stipriausiems žaidėjams, o stipriausiai dalies komandai įteiks pereinamąją dovaną.

4. Visa rungtynių eiga bus skelbiama „Karyje“.

5. Rungtynės atliekamos laisvu nuo tarnybos metu ir taip, kad nė kiek nenukentėtų tarnybinės pareigos, geriausiai šeštadieniais ir sekmadieniais.

PRASIDĖJO RUGIAPIŪTĖ

Laikotarpis nuo Kalėdų iki Velykų Karo Mokykloje yra tikroji mokslo rugiapiūtė — egzaminai vienas po kito gula ant kariūniškų pečių ir beveik kasdien tenka stoti prieš egzaminų komisijas. Daugiausia egzaminai dabar spaudžia vyr. kursą, nors jau ir kar. aspirantai pradeda kai kuriuos dalykus laikyti. Vyr. kursui egzaminai turi lemiamos reikšmės, nes tai yra paskutiniai egzaminai prieš išėisiant iš mokyklos pastogės.

Kar. gr. Š-kas

VILNIAUS PASUI 100 LITŲ

Ukmergės ėgulos liktiniai kultūriniais tikslams savo santaupų negaili. Sausio 25 d. ėgulos liktiniai, susirinkę savo ramovė, nutarė pirkti ramovei Vilniaus pasą už 100 litų.

ĖGULOS LIKTINIŲ BIBLIOTEKA

Kary“ ne kartą buvo rašoma dėl liktinių puskarininkių bibliotekų organizavimo prie ramovių.

Šią puikią mintį pirmieji įgyvendino Ukmergės ėgulos liktiniai. Iš esamų prie ramovės knygų ir žurnalų komplektų buvo sudaryta bibliotekėlė. Ši bibliotekėlė šiemet išaugo į tikrą biblioteką, nes priimant šių metų ramovės sąmatą šios bibliotekos knygų papildymui skirta 350 litų, iš kurių bus nupirkta reikalingi karinio turinio ir šiaip gerai recenzuoti naujais leidiniai-veikalai. Esą dar neįrišti žurnalų komplektai tuoj bus įrišami, nes šiems reikalams irgi skirta 40 litų.

Be to, ėgulos liktinių ramovei-skaityklai šiais metais išrašyta įvairių dienraščių, savaitraščių ir žurnalų už 300 litų.

Pusk. Mažrimas

MOKOMI BŪT. TARNYBOS PUSKARININKIAI.

1 pėst. pulko visiems būt. tarnybos puskarininkiams, norint juos parengti savarankiškai vadovauti kaut. skyriui lauke ir savo specialybėje pagilinti žinias, įvesti pratimai. Programoj: lauko tarn. stat., ginklai, instruktavimas, takt. parengimas. Pamokos būna klasėse ir lauke. Dalyvauja visi baigusieji mokomos kuopos kursą kareiviai. Mokymą prižiūri batalionų vadai.

J. pusk. Ant. Umbrasas

ALGIRDININKAI KLAUSO PRANEŠIMŲ

2 p. d. L. k. Algirdo pulko švietimo vadovas paskelbė pulko kariams aplinkraštį, kuriuo nustatomas periodinės spaudos skaitymo laikas.

Jau pereitam „Kario“ nr. supažindinome gerb. skaitytojus su šia naujiena, taigi dabar mums keturis kartus savaitėje, 18—18 v. 30 min. tarpe, skirti karininkai per mikrofoną perduos į visas kuopas pranešimus. Pranešimams nustatytas šis tvarkaraštis: antradieniais — „Ūkininko Patarėjas“ ar „Mūsų Rytojus“; trečiadieniais — „Karys“ ar „Skautų Aidas“; ketvirtadieniais — „Lietuvos Aidas“; penktadieniais — „Trimitas“, „Mūsų Vilnius“ ar „Lietuvos Sparnai“.

Iš šios periodikos bus skaitomos mums ištraukos, liečiančios kario bei piliečio auklėjimą ir mokymą, svarbesni Lietuvos ir užsienio politikos įvykiai, naujienos karo ir ūkio srityse. Žodžiu, išgirsime visa, kas šiuo metu nauja, aktualu. Iš šių santraukų tikimės daug gero: jos mus informuos ir praplės akiratį.

PERSIKĖLĖ MŪSŲ PULKO ŠVIETIMO ŽIDINYS

Šiomis dienomis persikėlė 2 pėst. D. L. K. Algirdo pulko kareivių biblioteka, skaitykla ir svečių kambarys į erdvesnes naujai atremontuotas būstines. Anksčiau ten buvo liktinių puskarininkių ramovė. Skaitykla ir svečių kambarys užėmė kareivių salę. Visur pakabinti gražūs paveikslai. Naujų būstinių jaukumas trauks kareivį maloniai praleisti atliekamąjį laiką.

Algridininkas

SAKALŲ GIMNASTIKA IR DAINOS

3 p. p. 4 kuopos jaun. kareiviai, būrininko vyr. puskar. Čibirkos iniciatyva, pradėjo mokytis sakalų gimnastikos. Gimnastikos pratimus atlieka prie Nemuno krantų. Vieta labai graži ir žavinga. Po gimnastikos kareiviai, eidami per miestelį į kareivines, užtraukia gražių, kariškų tautiškų dainų, kad net visas miestelis skamba.

ĮDOMI PASKAITA

Sausio 19 d. 3 p. p. II bataliono vadas ėgulos kadrui skaitė paskaitą „Švedijos puskarininkis“. Paskaitoje plačiai apibrėžė Švedijos puskarininkio parengimą, jo išsilavinimą ir jo karinį gyvenimą. Ypač pabrėžė jo sąžiningą karinį pareigų atlikimą ir atliekamo laiko sunaudojimą kultūriniu darbu.

J. Būga

VYTAUTININKŲ AUKOS GINKLŲ FONDUI

3 pėst. Vytauto Didžiojo pulko I bataliono kariai gausiai remia Ginklų Fondą. Ypač aukoja likt. puskarininkiai. 1 kuopos viršila Karpavičius — 50 lt., 2 k. viršila Šeženius — 50 lt., 2 s. k. k. viršila Lipeikis — 50 lt. ir kiti.

Mokomoji kuopa Ginklų Fondui yra paaukojusi 296 lt. 15 ct.

A. Žk.

MES MYLIME DAINĄ

5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulko mokomoji kuopa uoliai lavinasi dainos mene. Beveik kiekvieną vakarą po vakarienes, gr. Dičpetrio vadovaujami, mokomės dainuoti. Esame jau išmokę kelias dainas ir toliau mokomės gražių keturių balsais dainų. Sausio 19 d. radio pusvalandyje dainavimą atliko mokomosios kuopos kariai.

Paskiausiai rūpinamasi įtaisyti kuopoje radio aparatą, kuris karių seniai laukiamas.

J. k. Jon. Jurkonis

KARIAI KRAŠTO GYNĖJAI IR ŠVIETĖJAI

6 p. p. II bataliono kariai prisidėjo prie spaudos platinimo. Išrašė sau ir dauguma namiškiams „Kari“; daugiausia išrašė 2 kulk. kuopa (per 50%) savo namiškiams. Mat, jie nori, ypač dar netarnavusiems broliams, duoti žinių apie kariuomenės gyvenimą ir jos kilnias pareigas savo tėvynei.

V. p. St. B.

IŠRAŠĖ NAMIŠKIAMS „KARI“

Sausio 20 d. 6 p. p. mokomosios kuopos mokiniai, jaun. ltn. Marčiukaičio supažindinti su „Kario“ išsirašymo sąlygomis, apie 98% visų akivaizdoje esančių karių išrašė namiškiams „Kari“.

Virš. Lašinskas

APŽIURĖJOME AUDINIO FABRIKĄ

Sausio 21 d. ltn. Matučio vadovaujama mūsų 2 kulk. kuopa, grįždama iš taktiškų pratimų, užsuko į vietinį audimo fabriką Plungėje. Malonus šeimininkas mus pasitiko ir parodė visas fabriko mašinas ir paaiškino jų veikimą. Kareiviai labai domėjosi, kaip iš mūsų ūkininkų pagamintų linų išdirba įvairias medžiagas, tuos pačius baltinius, rankšluosčius, kuriuos mes turime kariuomenėj.

Virš. Urbuševičius

NEATSILIKOME IR MES

Neatsilikome ir mes, vaidotininkai, nuo kitų. 70% 1 kulk. kuopoje išrašėme savo namiškiams „Kari“.

Tegul skaito broliukai, tėveliai, sesutės ir draugai „Kari“.

Vyr. pusk. Kasmauskas

GRAŽUS PAVYZDYS

9 p. p. kuopos jaunieji kareiviai, v. p. Čibirko iniciatyva ir chorvedžio v. p. Lesčiausko dėka, sekmadieniais bažnyčioje per pamaldas gražia pagieda įvairių giesmelių. Žmonės džiaugiasi.

J. Būga

GUSARŲ PULKAS

Nuo sausio 21 d. gusarų pulke prasidėjo likt. puskarininkių kursai. Kursus lanko visi puskarininkiai, kad pavasarį drąsiai galėtų laikyti egzaminus iš keturių gimnazijos klasių.

Sausio 23 d. gusarų pulko bibliotekoje lankėsi Spaudos ir švietimo Skyriaus plk. ltn. Balčiūnas. Jis patarė, kaip geriau biblioteką sutvarkyti. Mes stengsimės, kiek galėdami, greičiau patarimus įvykdyti.

Sausio 25 d. gusarų pulke, karių klube, buvo demonstruojama kino filma: „Čarlis Kaubojus“, „Baltoji sesuo“ ir „Svečias pas Neptūną“. Šios filmos žiūrėti apsilankė gana didelis karių skaičius.

Diškevičius

SEKTINAS PAVYZDYS

Gusarų pulko mokomojo eskadrono 26 mokiniai susitarė ir išrašė „Kari“. Kiek džiaugsmo sudarys tėvams, kai jie vieną dieną pamatys puikų iliustruotą žurnalą, adresuotą jų vardu. Kaip jie nustebės!

IR GUSARAI TURI RADIO

Smagu leisti atliekamą nuo tarnybos laiką prie radio aparato — klausyti gražios muzikos garsų arba linksmy kariuomenės pusvalandžių. Nepastebi, kaip greit jaukioj nuotaikoj skrenda poilsio valandėlės, ir kaip vėl kupinas jėgų linksmai gali drožti į pratimus. Apie tai mes gusarai tik svajojome, bet štai mūsų svajonės įvyko: mes irgi turime radio ir visuose eskadronuose ruporius. Ypač smagu išsitiesti lovoj po visų dienos darbų ir besiklausiant liuliuojančios muzikos garsų — užmigti saldžiu, ramiu miegu.

Linksmas mūsų kareivinėse — visur tik muzikos garsai, tik linksmos kalbos!

Cas.

MINĖJOME KLAIPĖDOS ATVADAVIMO SUKAKTUVES

Sausio 19 d. 2 ulonų L. d. k. Birutės pulkas paminėjo Klaipėdos krašto atvadavimo 13 metų sukaktuves. 15 val. pulko karių salėj Alytaus apylinkės teismo teisėjas p. Junčys skaitė paskaitą. Po paskaitos Alytaus jaunalietuvių skyriaus choras, mok. Kostelnicko vadovaujamas, padainavo kelias gražias dainas ir padeklamavo kariško pobūdžio eilėraščių.

UOLIAI PLATINAMAS „KARYS“

Šiemet 2 ulonų pulko liktiniai puskarininkiai bei civ. tarnautojai daugumas išsirašo sau bei namiškiams „Kari“. Bet daugiausia prenumeruoja tikrosios tarnybos kariai savo namiškiams. Vien tik mokomojo eskadrono virš. Načajus išplatino apie 130 metinių prenumeratų. Kadangi šiais sunkiais krizės laikais sunku iškart pinigų sumokėti, todėl „Karys“ duodamas išsimokėtinai.

N. Ž.

ULONAI AUKŠT. MIŠKŲ MOKYKLOJ

2 ulonų L. d. k. Birutės p. mokomasis eskadronas sausio 24 surengė ekskursiją į Aukšt. Miškų Mokyklą. Mokiniai apžiūrėjo kabinetus, bendrabutį ir baigiamą statyti terpentino fabriką. Ekskursantai visu kuo labai domėjosi, nes miškas daugumai nesvetimas.

K.

ARTILERININKAI SIUNČIA NAMIŠKIAMS „KARI“.

2 artilerijos pulko I grupės ir mokomosios baterijos kariai: jaunieji, eiliniai ir liktiniai puskarininkiai, švietimo vadovo ltn. Krikščiko iniciatyva, be siunčiamųjų grupei laikraščių, dar 60 asmenų išsirašė „Kari“.

Be išrašytų prenumeratų, apie 70 išrašė namiškiams.

K. B-žis

LIKTINIAI PUSKARININKIAI IŠSIRAŠO „LIETUVIŠKĄJĄ ENCIKLOPEDIJĄ“

3 artilerijos pulko liktiniai puskarininkiai ir civil. tarnautojai su noru išsirašo „Liet. Enciklopediją“. Visi IV tomo prenumeratoriai jau išsirašė V tomą ir norėdami gauti žadėtą priedą „Tarptautinių žodžių žodyną“ užsimokėjo po pusę prenumeratos už V tomą. Kiekvieną kartą prenumeruojant naują tomą prenumeratorių skaičius pulke padaugėjo, reikia tikėtis, kad ir V tomo prenumeratorių skaičius padidės.

Dabar pulke „Lietuviškąją Enciklopediją“ išsirašo 24 asmenys.

Pr. Sitavičius

MUS IR MŪSŲ NAMIŠKIUS LANKYS „KARYS“

3 artilerijos pulko II grupės liktiniai puskarininkiai ir tikrosios tarnybos kareiviai daugelis išsirašo „Kari“, „Ūkininko Patarėją“ sau ir namiškiams. Didesnis procentas išrašo „Kari“ namiškiams, nes patys būdami kariai, susipažinę su karišku gyvenimu ir spauda, nori, kad ir jų namiškiai bei artimieji glaudžiau susigyventų su kariais ir geriau pažintų karių gyvenimą ir jų kilnias pareigas.

Pusk. Girdzijauskas

GAUSIM PAPIGINTŲ BILJETŲ Į KINUS

4 art. p. švietimo vadovas plk. ltn. Tallat-Kelpša išrūpino į visus esamus čia kinus papigintus biljetus.

Puskarininkiai mokės už save ir šeimos narius po 1 litą (kainoja 1 lt. 60 ct.) už I-os vietos ir kareiviai — už III-os vietos bilietą 25 ct. (kainoja 1 lt.).

Biljetus pardavinės pats švietimo vadovas. Puskarininkiai galės gauti ir kreditan. Tokiu švietimo vadovo rūpesčiu tiek puskarininkiai, tiek kareiviai labai patenkinti.

PASKIRTI DALINIŲ BIBLIOTEKORIAI

4 art. p. kol buvo bendra pulko kareivių biblioteka, tol skirdavo jai prižiūrėtoju karininką ir vedėju — puskarininkį. Tačiau išskirsčius pulko dalinius, teko išskirstyti proporcingai jiems ir kareivių biblioteką. Dalinių bibliotekoms vadovauti teko skirti ir atitinkamas skaičius bibliotekorių.

I-os grupės bibliotekoriumi paskirtas vyr. pusk. Antanas Butkus, II-os — virš. Antanas Bašinskas ir III-os — vet. jaun. pusk. Jonas Bačinskas.

Bibliotekoriai dirbs esančių daliniuose švietimo karininkų priežiūroje.

Benas Jablonskis

PER PUSANTRO TŪKSTANČIO LITŲ GINKLŲ FONDUI

III pėst. divizijos štabo karininkai, liktiniai puskarininkiai ir civiliniai tarnautojai paaukojo Ginklų Fondui 1641 lt. 90 ct. grynais pinigais ir šią sumą pasižadėjo sumokėti per 6 mėnesius.

GREITAI PASIRODYSIM

Ryšių bataliono mokomoji kuopa nesnaudžia, o dirba išsi-juosusi. Žiūrėk, ką tik suvažiavo, o jau greitai žada pasirodyti su dainomis radiofone. Choras repetuoja kiekvieną vakarą, Liuberskio vadovaujamas.
J. p. J. D.

AUKOJO VILNIAUS GELEŽINIAM FONDUI

Pereitų metų pabaigoje ryšių bataliono tiek karininkai, tiek liktiniai puskarininkiai su tikrosios tarnybos kariais gausiai aukojo Vilniaus vadavimo darbui. Dauguma kareivių aukojo paskutinius savo centus, kad tik galėtų prisidėti prie Vilniaus vadavimo darbo.

Karininkai, civiliai tarnautojai ir likt. puskarininkiai paaukojo 224 lt. 50 ct. Būtiniosios tarnybos kariai — 182 lt. 15 ct. Viso batalione Vilniui vaduoti aukų surinkta 406 lt. 65 ct. Iš to matyti, kad mes, kariai, ne tik rengiamės ginklu atkovoti Vilnių, mūsų tautos sostinę, bet mokame ir medžiagiškai, kiek išgalime, paremti. Taip pat beveik visi karininkai, liktiniai puskarininkiai ir civiliai tarnautojai išsirašė ir žurnalą „Mūsų Vilnius“. Be to, visi karininkai, likt. puskarininkiai ir civ. tarnautojai nuo 1932 m. yra įsigiję Vilniaus pasus, į kuriuos kas mėnuo lipina Vilniaus ženklelius.
Eil. Žilėnas

„KARI“ IŠSIRAŠYTI NĖRA KRIZĖS

Ryšių bataliono liktiniai puskarininkiai ir kariai šiais metais ypatingai gausiai prenumeruojasi „Kari“.

„Kario“ platinimo darbas buvo atliktas energingo švietimo vadovo iniciatyva. Švietimo vadovas pavedė nenuilstamam spaudos darbuotojui vyr. pusk. Kostečkai atlikti „Kario“ platinimo darbą, kuris labai energingai ir sumaniai jam pavesią darbą atliko. Iš viso išplatinta 248 „Kario“ metinės prenumeratos. Tai nemažas procentas, turint galvoje bendrą bataliono karių skaičių. Nors „Karys“ išrašant namiškiam kainuoja vienu litu daugiau, negu sau išsirašant, bet kariai gausiai jį išrašo namiškiams, kaip labai brangią dovaną. Kuopomis „Kario“ išsirašė: telegr. telef. kuopa 126 met. prenumeratas, mokomoji kuopa 67, radio kuopa 28, stac. centrinių komanda 9, ryšių šunų mokykla 9 ir ūkio būrys 9 met. pren. Taip pat nemaža „Kario“ yra išsirašę ir šiaip sau atskiri asmenys. Daugiausia „Kario“ išsirašyta telegrafo-telefono kuopoje.
Eil. Žilėnas

MĖGSTAME DAINAS

Ryšių bataliono kariai dideli dainos mėgėjai, ypatingai tuo pasižymi mokomoji kuopa. Kiekvienas vakaras ir rytas skamba tylios Nemuno pakrantės ryšininkų dainų atgarsiais ir tuo metu ne vienas praeivis klausosi tikrai žavingos dainos aidų, kuri ne vieną atsimetėlio širdį sužadina labiau pamilti savo kraštą, savo žmones ir t. t.

Dainų kareivius moko chorvedys Liuberskis, kuris labai puikiai moka parinkti dainas kareivio dvasiai. Todėl, tos dainos labiausiai yra karių ir mėgstamos, nes mus daina migdo ir žadina ir, tur būt, ta pati daina, dabar išmokta, mus lydės ir tada, kai reikės ginklu tėvynės žemę ginti.
Eil. Žilėnas

KARO POLICIJOS MOKYKLOS MOK. BŪRIO EGZAMINAI

Sausio 18 d. mok. būrys laikė egzaminus. Sausio 23 d. visi išlaikiusieji pakelti į grandinio laipsnį.

ATSIŠVEIKINOME SU KAPELIONU

Sausio 18 d. atsisveikinome su savo ilgamečiu kapelionu kan. Sabaliausku, kuris karo pol. mok-loj dėstė tikybos dalykus 15 metų. Nuo šių pareigų atsisakė dėl senatvės ir jas pavedė jaunesniam savo įpėdiniui kun. Saudanavičiui. X.

Kariuomenės teismo kronika

— 4 art. pulko jaunas kareivis Pranas Norvila 1935 m. gegužės 21 d. iš savo dalies savavališkai pasišalino ir slapstėsi ligi to pat mėnesio 28 d., kada, atvykęs į Pagėgių geležinkelio policiją, pasisakė kas esąs. Tardomas j. k. Norvila prisipažino kaltas ir papasakojo, kad jį bėgti prikaltėjęs jo draugas j. kareivis Vilhelmas Skvirblys. Kartą jis su Skvirbliu šiek tiek įsigėrę ir Skvirblys ėmęs jam pasakoti apie pasiūlytą gerą Vokietijoje gyvenimą, ten, girdi, ir upėse midus tekas, o čia, girdi, skurdas; ir degtinę ir tą reikią už pinigą pirkti... Taigi, pasieksime, girdi, Nemuną, persikelsime ir ap-

sigyvensime amžinai. Iš karto Norvila šiemis Skvirblio gundymams spyrėsis, bet kai literis ištuštėjęs, jam pasidarę labai drąsu ir jis nutaręs sekti Skvirblio pėdomis, nors ir į patį pragarą. Kelionė buvusi sunki. Naktimis eidavę be miego, o kartais kuriam krūme ar miške nusūdavę ir vėl traukdavę, kol pagaliau pasiekę Nemuną. Skvirblys iš kažin kur atsiiręs laivelį ir liepęs Norvilai sėsti. Norvilai paabejojus, Skvirblys šūktelėjo: „Nebijok, peržegnok savo tą Lietuvą, be 12 metų jos nebematysi“. Norvilai jau seniai buvo išgaravęs degtininis drąsumas, jis jau seniai norėjo grįžti į savo dalį, bet jau kartą su draugu išėjus, lyg ir nebeapatogu buvę jį palikti ir „bobos“ vardą užsitraukti. Tačiau tas Skvirblio „... be 12 metų jos nebematysi“ visiškai prablaivė jo protą ir jis pasileidęs tolyn nuo Nemuno. Dar kartą riktelėjęs jam Skvirblys, bet jis jo nebeklausęs ir bėgęs kiek tik kojos nešę. Teismas paskyrė jam 2 metus sunkiųjų darbų kalėjimo, bet šią bausmę jam, kaip pačiam grįžusiam, apgailėjusiam savo nusikaltimą, nuoširdžiai prisipažinusiam ir pasižadėjusiam būti geru kareiviu, sumažino iki 6 mėnesių karo kalėjimo.

— Eilinis Juozas Petniūnas, tarnaudamas kariuomenėje, pražudė jam duotą valdišką šautuvą ir 15 kovos šovinių. Už tai Petniūnas nubaustas 2 metais 8 mėn. sunkiųjų darbų kalėjimo, atimtos teisės, kario vardas ir išmestas iš kariuomenės. Be to, jis turės sumokėti pražudytų daiktų vertę.

— Piliečiai Alfonsas Doftortas ir Mečislovas Krištopaitis, susitarę ir bendrai veikdami su 2 auto būrio eil. Leonardu Dabkumi, nakčia atvykdavo prie 2 auto būrio garažo su bakais benziniui supilti, o eil. Dabkus, būdamas to būrio sargu, iš jo saugomų valdiškų automobilių pripildavo į tuos bakus benzino. Tuo būdu iš čia per kelis kartus buvo išnešta apie 300 literių benzino ir 20 literių tepalo; be to, minėtas Doftortas atvykdavo ir į I auto būrį, kur buvo užmezgęs ryšius su to būrio sargu eil. Augustu Čibliu. Eil. Čiblys jam ir jo draugui šoferiui Nikodemui Gumauskui iš valdiškų automobilių prileido apie 130 literių benzino ir 20 ltr. tepalo. Už šiuos nusikaltimus nubausti: eil. Dabkus — vieneriais metais karo kalėjimo, eil. Čiblys — 10 mėn. karo kalėjimo, Doftortas ir Krištopaitis — po 6 mėn. paprastojo kalėjimo ir Gumauskas — 3 mėn. paprastojo kalėjimo.

— Pereitų metų vasarą 1 pėst. pulko jaunas kareivis Boleslovas Noreika buvo paleistas atostogų. Grįžęs iš atostogų, jis pasiskundė savo viršininkams, jog jam labai skaudą kojos, — jos esančios pabrinkusios ir nelendančios į batus, todėl jis ilgą kelio galą turėjęs eiti basas. Ambulatorijoje jam buvo suteikta pagalba, bet čia pat jo kojos dar labiau sutino, pirštai nubalo ir atsirado pūslės. J. k. Noreika buvo įtartas, kad kojų tynimas jo paties, tam tikrais sumetimais, dirbtinai sukeltas. Todėl jis buvo atidžiau apžiūrėtas ir paguldytas į ligoninę. Kojos sugijo, tačiau Noreika, kaip karys, žalojęs savo kūną ir tuo norėjęs išvengti karo tarnybos, buvo patrauktas teisman ir sausio 15 d. sprendimu nubaustas 3 metais sunkiųjų darbų kalėjimo, atimtos teisės, kario vardas ir išmestas iš kariuomenės.

Ugniagesybos įstatymas. Vidaus reikalų ministerijos sudarytas ugniagesybos įstatymo projektas. Šis projektas buvo išsiuntinėtai įvairioms įstaigoms ir organizacijoms. Naujo įstatymo dėsniai paskelbti pr. m. „Ugniagesio“ 12 n-ryje.

Kariuomenės ugniagesius įstatyme liečia 18 straipsnis. Karo butų viršininkas grąžino įstatymo projektą ir pasiūlė 18 straipsnį suredaguoti šitaip: „Kariuomenės ugniagesyba ir priešgaisrinė apsauga tvarkoma krašto apsaugos ministerio ir jo pavedamų viršininkų leidžiamais statutais, įsakymais ir taisyklėmis. Visuomeninių karinio pobūdžio organizacijų (t. y. šaulių) ugniagesių komandos veikia savo vidaus tvarkos statutu“.

„Ugniagesio“ prenumeratos reikalu. Nors kariuomenės ugniagesių komandos dėl savo ypatingos padėties ir neįeina į Lietuvos ugniagesių organizacijų sąjungą, tačiau glaudžiai bendradarbiauja tiek su sąjunga, tiek su civil. ugniagesių organizacijomis, įeinančiomis į sąjungą. Lietuvos ugniagesių gyvenimą vaizduoja ir naujienas iš ugniagesių taktikos, technikos ir organizacijos teikia sąjungos leidžiamas su vidaus reikalų ministerijos pašalpa mėnesinis „Ugniagesio“ žurnalas.

Turint galvoje, kad literatūra apie ugniagesybą mūsų kalba dar nėra gausi, šis žurnalas patarnauja jums iš dalies ir kaip naudingas vadovėlis. Žurnalo komplektuose su turinio rodyklėmis lengva rasti atsakymus į įvairiausias ugniagesybos klausimus. Kariuomenės ugniagesių inspekcija pataria kariaus ugniagesiams, ypač komandų kadrai — karininkams ir puskarininkams — prenumeruoti žurnalą ir šiais 1936 metais. Prenumerata metams — 3 lt.

Į Šaulių gyvenimą

RINKS ATSIMINIMUS

Utenos šauliai atkreipė dėmesio dar į vieną labai svarbų visiems lietuviams reikalą — rinkimą atsiminimų iš Nepriklausomybės karų dalyvių. Sakydamas reikalui jie atspausdino net atsišaukimų, kuriuose nurodoma jų svarba mūsų tautai ir kariškajai istorijai. Daug ko galima iš jų pasimokyti ir susipažinti su tų laikų aplinkybėmis ir t. t.

Tikrai sveikintinas šis šaulių sumanytas darbas. Belieka tik palinkėti jiems sėkmingo pasisekimo, o kitiems jų šiuo pavyzdžiu pasekti.

Skautas vytis

AUKOJA GINKLŲ FONDUI

Pernarava (Kėdainių apskr.) Vietos šauliai, kiek išgalėdami, su noru aukoja ginklų fondui. Juos pasekdami prisideda savo aukomis ir šiaip jaunimas.

M.

MĖGSTA KARIUOMENĖS RADIO PUSVALANDŽIUS

Pernaravos apylinkės jaunimas ir vyresniojo amžiaus radio klausytojai su pamėgimu klausosi kariuomenės radio pusvalandžių. Visi šios apylinkės radio klausytojai ypač dėkingi minėtų pusvalandžių vedėjui, kuris taip įdomiai sugeba vesti tą pusvalandį.

M.

KARIAI KAIMO KULTŪRINTOJAI

Pernarava. Dauguma šios apylinkės karių, parvykdami atostogų, parveža savo namiškiams dovanų — po keletą egzempliorių „Kario“ ar šiaip karinės literatūros. Jų dėka „Karys“ ir kaimo jaunimo tarpe tapo mėgiamiausias draugas. Pažymėtina, kad atostogaujantieji kariai, lankydami pas draugus ar šiaip sueigose, visur gražiai atsiliepia apie kariuomenę ir sukelia jaunųjų norą tarnauti kariuomenėje.

M.

LEKĖTIEČIAI REMS GINKLŲ FONDĄ

Šiomis dienomis Lekėčių val. valdininkai susirūpino Ginklų Fondo rėmimu. Šiam reikalui įsisteigė ir komiteta.

Lekėčių val. 10 mokytojų nutarė paaukoti Ginklų Fondui kiekvienas po 10 litų.

Juozas Astrauskas

ŠEŠUOLĖLIŲ ŠAULIAI — GERI VAIDYLOS

Šešuolėliai. Vietos būrio šauliai ypatingai geri apylinkės visuomenės atitautintojai ir tautinės dvasios kėlėjai. Nors būrys gyvuoja tik penktus metus, bet per šį laiką spėjo suvaidinti daug patriotinės minties veikalų. Šiomet prie būrio įsteigtas choras, kuris yra išmokęs gražiai dainuoti beveik visas žymesnes karines dainas, kurias dainuoja iškilmingesnėmis dienomis.

Juodis

SUTVARKYTAS BŪRYJE „KARIO“ SKAITYMAS

Pavilkijo šaulių būryje „Kario“ skaitymas sutvarkytas pavyzdinčiai. Kadangi į būrį eina tik vienas „Kario“ egz., o jį trokšta kiekvienas paskaityti, tai įvykus šaulių susirinkimams „Karys“ patiekiamas visiems skaityti. Taip pat moterys šaulės irgi domisi „Kariu“.

Juozas Astrauskas

PRADEDAM DIRBTI

Kibyšiai (Merkinės valsč., Alytaus apskr.). Nors Kibyšių šaulių būrys jau keliolika metų kai gyvuoja, bet savo ypatingo veikimo neparodė ir buvo beveik apsnūdęs. Tik šį rudenį, atsikėlus naujam pr. mok. mokytojui p. Kačiuliui ir perėmus būrį į savo rankas, prasidėjo gyvesnis veikimas. Per kelis mėnesius surengta pora vakarų, atliekami kariniai pratimai lauke ir klasėje, mokomasi tankinės rikiuotės ir t. t.

Be to, organizuojamas choras ir skaitykla. Prie skaityklos įrengimo prisidėjo ir kitos tautinės organizacijos. Visuomenė labai susidomėjusi ir pritaria šauliškam darbui.

Korespondentas

KSS METINIS SUSIRINKIMAS

Sausio 24 d. „Viktorijos“ viešbučio salėje buvo metinis didžiausios Klaipėdos vietos įgulos ir lietuvių sporto sąjungos KSS susirinkimas. Dalyvavo apie 80 narių. Visas sportinis veikimas yra išsišakojęs į 9 dalis: futbolo, lengvosios atletikos, lauko teniso, stalo teniso, šaudymo, hockey, krepšiasvydžio, kumščiasvydžio ir plaukymo.

Atskirų sekcijų pirmininkai pranešė apie savo sekcijų nuveiktus darbus. Pasirodė, kad 1935 m. sėkmingiausia pasirodė lengvosios atletikos sekcija. 1935 m. balansas suvestas su kelių šimtų aktyvu. Be to, buvo nutarta iškilmingai paminėti 10 jubiliejinius metus surengiant pavasarį balių ir kelias sporto šventes.

STALO TENISO TURNYRAS

Karo Mokykloje; be kitų sporto šakų sportininkų, yra nemaža ir neblogų stalo tenisistų.

Savo jėgoms išmėginti ir meisterio vardui išspręsti buvo surengtas turnyras. Turnyre dalyvavo 14 tenisistų. Pusiafinalan pateko penki: kar. Gontis, kar. Orbakas, kar. asp. Trečiokas, kar. Speičys, kar. asp. Ilgūnas. Meisteriu liko kar. asp. Trečiokas, 2 kar. gr. Orbakas ir 3 kar. gr. Gontis.

Kar. asp. Ramanauskas

JAU VYKSTA KOVOS DĖL ŽIEMOS FUTBOLO TAURĖS

Sausio 19 d. Makabi aikštėje buvo pirmosios futbolo rungtynės dėl žiemos futbolo taurės. Čia susitiko Taurus su Makabi. Rungtynes laimėjo Tauro komanda net 8:0.

Sausio 26 d. Makabi aikštėje dėl taurės buvo net dvejų rungtynės: pirmosios Maistas — JSO; laimėjo Maistas 1:0. Antroji pora LGSF — Š.Š.Kovas. Čia Lietuvos futbolo meistrėi ištiko didelė nelaimė, nes rungtynes laimėjo LGSF 2:0.

Žiemos futbolo taurės rungtynės vykdomos dviejų minusų sistema. Žaidimo laikas 45 min.

Alf. Štns

„MAISTO“ SPORTO KLUBAS PERĖJO Į ŠAULIŲ S-GĄ

Sausio 25 d. „Maisto“ būstinėse buvo šaulių būrio steigiamasis susirinkimas, kuriame nutarta, kad „Maisto“ sporto klubas įstotų į šaulių Sąjungą. Šaulių Sąjungos sporto vedėjas ats. j. ltn. Tumas susirinkusius plačiai supažindino su s-gos sporto įstatais ir fiziniu auklėjimu. Vėliau buvo išrinkta klubo valdyba.

Š-s

LATVIJOS LIETUVIŲ SPORTO DR-JOS „VYTIES“

ŽENKLO PAŠVENTINIMAS

Rygoje buvo „Vyties“ dr-jos ženkle ir naujų būstinių pašventinimas. Taip pat dr-ja paminėjo savo 7 metų sukaktuves.

Ženklo vienoje pusėje yra Lietuvos Valstybės Prezidento Antano Smetonos atvaizdas, antroje Latvijos ministerio pirmininko dr. K. Ulmanio.

Š.

NAUJA KAŽO VADOVYBĖ

Sudaryta nauja Kažo vadovybė. Sąjungos pirmininkas dr. Barkauskas pakvietė į Kažą šiuos asmenis: N. Čerėką (futbolo vadovas), A. Grėbliauską (krepšiasvydžio vadovas), J. Vencių (orasvydžio vadovas), V. Balčiūną (teisėjų vadovas) ir A. Dromelį (ūkio vadovas). Pakviestieji pasiskirstė dar reikiamom užimti pareigom. Kažo vicepirmininku ir spaudos bei propagandos vadovu V. Balčiūnas, sekretorium — N. Čerėkas ir išdininku — A. Dromelis.

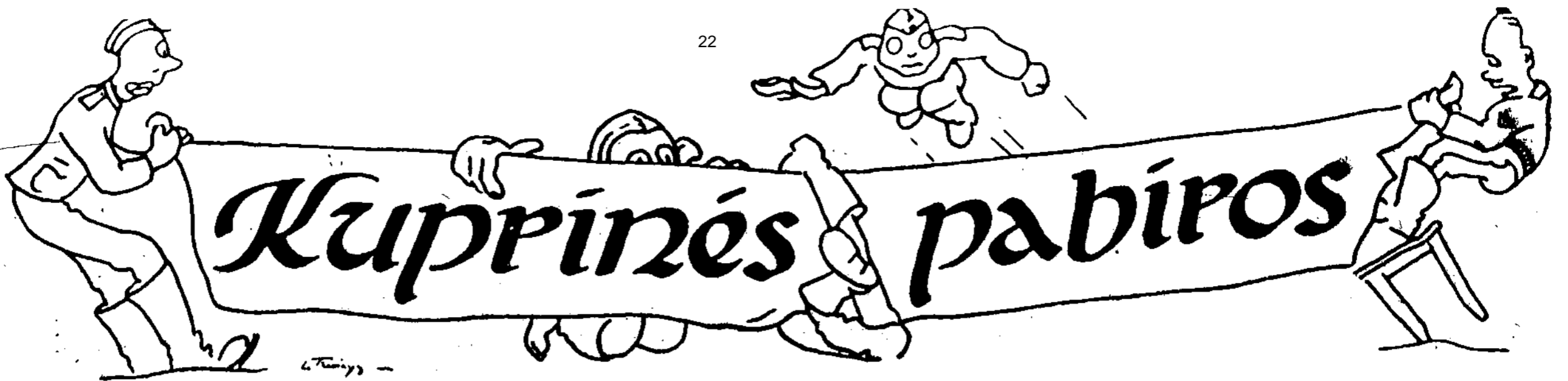
Kūno kultūros rūmų direktorius sudarytą Kažą patvirtino.

NEI VASARA, NEI ŽIEMA

Pagal kalendorių, Lietuvoj dabar turėtų būti giliausia žiema, t. y. pats jos įkarštis, o tuo tarpu... ką ir bekalbėti — puikiai matome kasdien iš dangaus krentančius lašus. Tokia žiema sportininkams labai nemaloni, nes negalima kultivuoti nei žiemos, nei vasaros sportą. Tenka sėdėti rankas sudėjus ir žiemos sporto įrankius laikyti sandėliuose.

LAUKIAMA KVAŠO

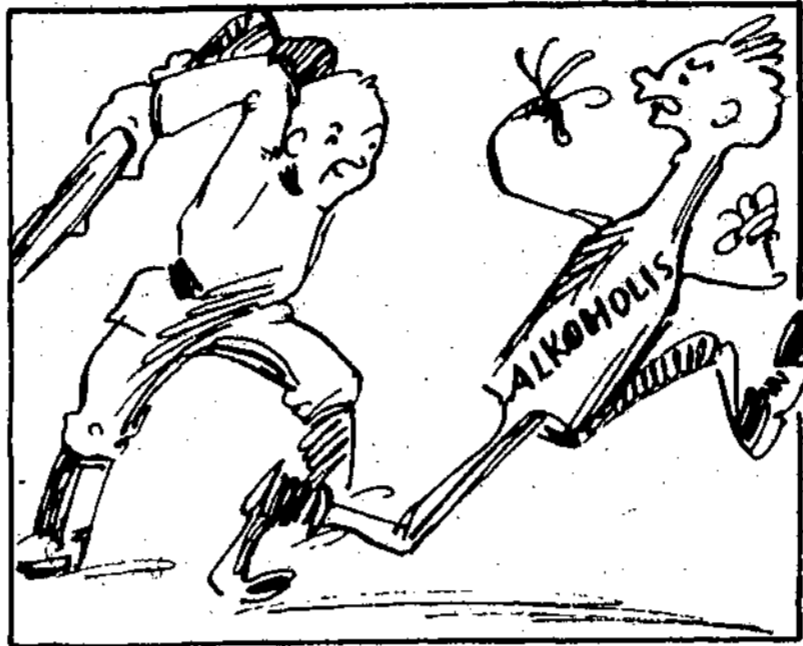
Žymus Amerikos lietuvis sportininkas Kvašas dabar gyvena Klaipėdoje, kur vietinius sportininkus treniruoja. Tačiau stengiamasi, kad ši sporto pajėga nuolat apsigyventų Kaune ir čia sportininkus tobulintų.

Mažutė apžvalgėlė

Jaunas kareivėlis Kaukė
Nuo vaikystės liurką traukė,
Bet kariuomenėj pažino
Kenksmingumą nikotino.
Jis ne lepsiš — greit įrodys,
Išlaikys sau duotą žodį
Ir daugiau neberūkys —
„KARĮ“ sau išsirašys.

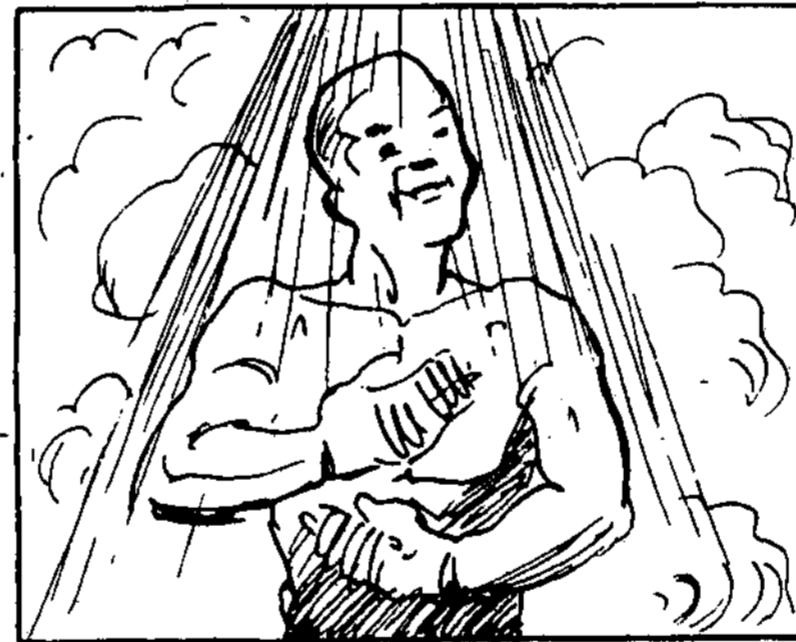
Kareiviukas Mikė Kartis
Baisiai mėgdavo išgerti,
Bet kai gavo rūbą žalią,
Alkoholio baisią žalą
Organizmui sužinojo, —
Tegu jį velniai kur joja!..
(Eis blaivybės jau keliais),
Jo artyn neprisileis.

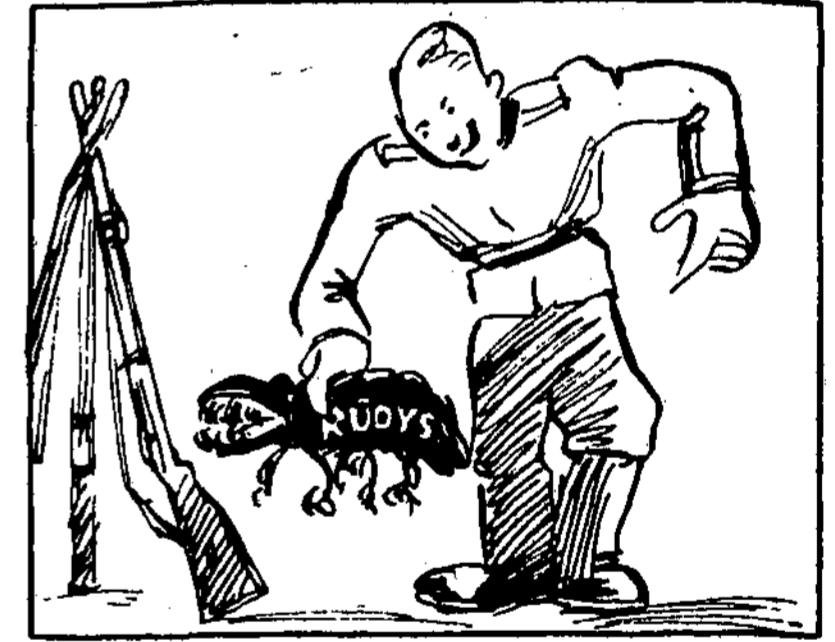
Va ir kareivėlis Reika, —
Būdavo, vaje, kaip keikia,
Pulke, kareivinių rūmuos
Keiksmo pastebi baurumą,
Stačiai, darosi net gėda —
Būdavo, rupūžem gieda...
Susiprato jau pilnai, —
Laukan, raganos, velniai!

Nuo Raseinių Alfa Kiele
Tamsoje ir gulė, kėlė,
Ir pamėgęs kartų meną
Nieko jis nenusimanė.
Tik kariuomenėj išdygo
Meilė laikraščiams ir knygom, —
Geros knygos ir „KARYS“
Naują barą išvarys.

Štai, jums Rapolą Važeną,
Kurs švaros nepripažino.
Būdavo — pašlapins nosį,
Augo kerpės baltiniuose...
Aušta naujas jau rytojus —
Nuolat jis pirtų vanojas, —
Nieks jo negru nematys,
Kaime pirtį pastatys.

Pabaigai, va, Geležėlė,
Kaime plūgas jo užžėlė;
Pulke šautuvėlių — draugą
Vyriškai globoja, saugo.
Jis jį myli ir brangina,
Nuo mažiausios rūdies gina.
Na, tuo tarpu ir sudie —
Linkim ir toliau budėt!

„MIRTIES SPINDULIAI“ YRA

Dar visai neseniai daug mokslininkų ir šiaip žymių žmonių smarkiai ginčijosi dėl „mirties spindulių“ egzistavimo. Dauguma jų tvirtino, kad tai esanti tik fantazija ir su tikrove nieko bendro neturinti. Bet visai neseniai Amerikoj entimologijos prof. dr. Headlee (jis dėsto entimologiją Rutgers'o universitete) Amerikos entimologų draugijos suvažiavime, kuriame dalyvavo per 150 įvairiausių žymių mokslininkų, pareiškė, kad „mirties spinduliai“ surasti jau prieš kelis metus. Žinoma, suradimas buvo laikomas paslaptimi, kaip ir dabar, kad apie jį mažai kas težino. „Mirties spindulius“ prieš kiek laiko panaudojo naikinti gyviams ant augalų (daržuose, soduose ir t.t.). Pasirodo, kad gyviai nuo jų bežiūrint žūva, o augalinės kilmės daiktus jie paliečia daug vėliau. Šioje srityje, kaip prof. Headlee mano, jie plačiausiai ir nepakeičiamai bus nau-

dojami. Vėliau jis mokslininkams pareiškė, kad „mirties spinduliai“ žmogų taip pat greit užmuša, kaip ir gyvius. Jei jie pasirodys tikrai prieinami ir nebrangūs, tai plačiausiai bus naudojami ne tik kultūrai kelti, bet ir karui, kur nustelbs visas kitas kovos priemones. Apie šį pranešimą plačiai rašo ir įvairiai komentuoja Amerikos laikraščiai. Iš mokslininkų tarpo prof. dr. Headlee nuomonei priešingų nebuvo, bet jo pranešimą atsargiai priėmė.

R-3

KIEK PRARŪKĖ ČEKOSLOVAKAI

Čekoslovakijos tabako monopolio valdyba paskelbė 1935 m. duomenis, iš kurių matyti, kad per metus gyventojai tabakui, papirosams ir cigarams išleido 1.648.000.000 čekų kronų. Valstybės išdas iš to turėjo grynų pajamų 1.160.000.000 čekų kronų.

KARO LAUKO TEISMAS

Praėjusių metų pabaigoje bendraminčiai Voldemaro, kuris buvo nuteistas už dalyvavimą 1934 m. birželio mėn. 7 d. riaušėse, Karutis, Skurauskas ir Sinkevičius sumanė išlaisvinti Voldemarą iš kalėjimo ir pastatyti jį vyriausybės priešakyje. Šiuo tikslu jie pradėjo rengti sukilimą. Kad apsisaugotų nuo atitinkamų organų budrumo, Karutis atvyko pas Kauno karo komendantą ir kitus oficialius asmenis ir skundėsi, kad visuomenėje skleidžiami apie jį visokie gandai, kad šitie gandai neturi jokio pagrindo ir kad jis nori ramiai gyventi. Iš antros pusės, suėjo į kontaktą su valstybės saugumo departamento valdininku Žukausku, kad sužinotų turimas apie save departamente žinias ir palenktų į savo pusę Žukauską.

Karutis suėjo į kontaktą su jaun. pusk. Žičkum, vyr. pusk. Preibiu ir vyr. pusk. Marma ir pradėjo rengti sukilimą. Jie susisieki su degraduotu už dalyvavimą 1934 m. birželio 7 d. riaušėse karininku Ivanausku, Klaipėdoje, kuris pritarė sukilimo rengėjams ir davė nurodymų. Skurauskas keliavo taip pat po provinciją ir atliko visą eilę Karučio pavestų jam paruošiamųjų darbų.

Karutis, Skurauskas ir Sinkevičius gamino ir platino proklamacijos, kuriose diskredituojama vyriausybė, visuomenė kurstoma sukilti, nuversti valdžią ir naujos valdžios priešakyje pastatyti Voldemarą; taip pat stengėsi įtraukti į sąmokslą daugiau žmonių.

Suvilioję keletą žmonių, pradėjo paruošiamuosius sukilimo darbus: pas Karutį, Skurauską ir kitose vietose buvo padaryti slapti susirinkimai, kuriuose pasiskirstyta rengimo darbu, sutarti slaptazodžiai, svarstyta sukilimo planas ir net prieita prie santykių užmezgimo su vienos kaimyninės valstybės piliečiais. Šitas darbas buvo varomas, kol juos suėmė saugumo organai ir perdavė teismui. Š. m. sausio 19 d. karo lauko teismas, išžiūrėjęs Karučio, Skurausko, Sinkevičiaus ir kitų bylą, pripažino juos kaltais ruošus sukilimą ir nubaudė: Karutį, Sinkevičių ir Skurauską — mirti, Žičkų ir Preibį — 15 metų sunkiųjų darbų kalėjimo, Ivanauską — 10 metų sunkiųjų darbų kalėjimo, Marma — 8 met. sunk. darbų kalėjimo. Atsarg. p. ltn. Mačiūka, Žukauskas ir vyr. pusk. Bačianskas išteisinti.

Nuteistieji mirti įteikė Respublikos Prezidentui malonės prašymą. Respublikos Prezidentas pakeitė nuteistiesiems mirties bausmę sunkiųjų darbų kalėjimu iki gyvos galvos.

SULAIKYTI UŽ ŠNIPINĖJIMĄ

Paskutinėmis dienomis saugumo organai sulaukė kelis asmenis, būtent: Evaldą Koenigą, gyv. Pilkalnio apskr. (ūkininkas), Voldemarą Gerfertą, gyv. K. Naumiestyje (darbininkas), Albiną Agliniškį, gyv. K. Naumiestyje, nuo 1933—35 m. tarnavusį kariuomenėje, Marę Agliniškienę, gyv. K. Naumiestyje, ir Iciką Papiškerį, gyv. Šakiuose (arklių pirklys). Jie įtariami šnipinėje vienos kaimyninės valstybės naudai. Jų uždavinys buvo teikti žinias apie Lietuvos kariuomenę, jos apginklavimą ir paskirstymą, apie Lietuvos aviaciją, aerodromus, lėktuvus ir jų statybą, apie Lietuvos pasienio ir krašto policiją, apie šaulius, jų vadus ir manevrus.

Sausio 20 d. kvota baigta ir perduota teismo organams.

VILNIUI VADUOTI SAJUNGOS CENTRO KOMITETO NUTARIMAS DĖL LENKIJOS AKCIJOS PRIEŠ LIETUVĄ

Paskutiniu laiku nepaprastai pagyvėjo Lenkijos oficialiųjų ir visuomeninių organų prieš Lietuvą, jos vyriausybę ir visuomenines organizacijas varoma akcija. Lietuva kaltinama, esą, ji nesutvarkanti savo santykių su Lenkija, palaikiusi ir palaikanti ukrainiečių organizacijų teroristinę veiklą prieš Lenkijos vyriausybę, o savo krašte skriaudžianti ir terorizuojanti lenkų tautybės gyventojus.

Vilniui Vaduoti Sąjunga, pabrėždama, kad tie priekaištai yra nepagrįsti ir net absurdiški, konstatuoja:

1) kad Lietuva yra davusi neginčijamų įrodymų noro nuširdžiai sutvarkyti savo santykius su Lenkija teisės ir teisetumo pagrindais ir kad ne jos kaltė, kad tie Lietuvos Lenkijos santykiai iki šiol tebėra nesureguliuoti;

2) kad lietuvių tauta, reikšdama visą savo simpatiją ukrainiečių tautai, griežtai smerkia visokius teisės laužymo ir teroro žygius, vis tiek, kas ir kokiais sumetimais juos darytų;

3) kad lenkiškai kalbantieji piliečiai Nepriklausomoje Lietuvoje naudojami, kaip ir kitų tautybių piliečiai, visomis savo kultūrai plėtoti reikalingomis laisvėmis: turi savo mokyklas, gimnazijas, draugijas, spaudą;

protestuoja: 1) prieš lenkų suorganizuotų mitingų paleistus šmeižtus dėl tariamo lenkų tautybės žmonių skriaudimo Lietuvoje,

2) prieš naujas lenkų vyrausybės nukreiptas prieš lietuviškąsias mokyklas ir lietuviškąją spaudą Vilniaus krašte naikinamas priemonės ir mėginimą tas priemonės pateisinti tariamu ir pramanytu lenkų tautybės žmonių skriaudimu Nepriklausomoje Lietuvoje,

ir randa, kad tas Lenkijos elgesys yra priešingas Tautų Sąjungos paktu prisiimtoms prievolėms ir siekia suterorizuoti Laisvosios ir Okupuotosios Lietuvos gyventojus.

Vilniui Vaduoti Sąjunga dėl viso to pareiškia, kad ši Lenkijos akcija nepalauš lietuvių tautos ryžtingumo ir valios kovoti už šventąsias lietuvių tautos teises,

ragina Lietuvos visuomenę, ypač Sąjungos skyrių, energingomis ir kultūringomis priemonėmis reaguoti prieš tokią klastos ir aiškiai perregimų politinių sumetimų padiktuotą Lenkijos akciją prieš Lietuvą ir stropiai ir nenuilstamai budėti Lietuvos Pietų-Rytų reikalų sargyboje.

LIETUVOS AERO KLUBO VEIKLA

Sausio 24 d. 19 val. Lietuvos aero klubo valdyba pasikvietė pas save Kauno laikraščių atstovus ir supažindino juos su klubo veikla.

Iš klubo pirmininko prof. Žemaičio pranešimo paaiškėjo, kad klubas dirba, kiek gali ir kiek leidžia lėšos. Valstybinių pašalpų negauna. Verčiasi tik visuomenės sudedamais centais. Tačiau klubas jau turi 5 lėktuvus. Pirktas autožiras už 42.000 lt. Anglijoje užsakytas naujas geležinės konstrukcijos lėktuvas aukštajam skraidymui. Patogiomis sąlygomis įsigytas iš transatlantinio lakūno Costes keleivinis lėktuvas. Netrukus jis bus atgabentas iš Paryžiaus. Juo numatoma pradėti vežioti keleivius ir paštą linijoje Kaunas — Klaipėda — Palanga.

Pereitais metais parengti 6 lakūnai. Lakūnams duota skraidyti veltui 200 val. Labai gerai pavyko kelionė į Pabaltijo valstybių sostines.

Nidos sklandymo mokykla sėkmingai veikia. Praplėsti jos angarai ir pastatytos dirbtuvės. Šančiuose įrengta dirbtuvė, kurioje dabar statomi 6 nauji sklandytuvai.

Klubas leidžia „Lietuvos Sparnus“, kurie aviaciją propaguoja plačioje visuomenėje.

Klubas turėjo daug rūpesčių, susijusių su ltn. Vaitkaus transatlantiniu skridimu. Klubas rūpinasi Dariaus ir Girėno kūnų palaidojimu. Kauno kapinėse baigiamas įrengti įspūdingas kapas. Jų žuvimo vietoje, Soldine, pastatytas gražus paminklas. Į paminklo atidengimo iškilmes manoma surengti didelę ekskursiją.

Pereitais metais buvo suruošta Kaune ir provincijoje priešlėktuvinės ir priešcheminės apsaugos paroda, kurią aplankė daugybė žmonių.

Klubo narių yra apie 100.000.

Prof. Žemaičio pranešimą papildė sklandymo mokyklos viršininkas J. Pyragius ir inž. V. Landsbergis.

Taigi, matyti, kad aero klubas yra viena rimčiausiųjų ir veikliausiųjų organizacijų. Jo veikimas yra susijęs ir su krašto saugumu. Reikia manyti, kad visuomenė ir toliau remis aero klubo darbą.

Naujieji leidiniai

POLICIJOS KALENDORIUS 1936 METAMS. „Policijos“ laikraščio nemokamas priedas. Kaunas. 1936 m. 368 psl.

Be kalendariumo ir informacinės dalies, šiame kalendariuje yra daugybė įvairių įstatymų ir taisyklių ir jų ištraukų.

LIETUVIŠKOJI ENCIKLOPEDIJA. IV tomas. XI (XLVII) sąsiuvinys. 1936. I. 18. Leidėjas „Spaudos Fondas“ Kaune.

Šiame sąsiuvinyje yra įdėti žodžiai Caesar—Capricornus. Ilgesni rašiniai — apie Camblok'ą, Lietuvos pravoslavų arkivyskupą, ir Capelli, Vilniaus universiteto teisių profesorių.

A. Dundzila. LIETUVOS DIRVONAI. „Dirvos“ b-vės leidinys. Kaunas — Marijampolė. 1935 m. Kaina 4,5 lt.

Čia autorius duoda žiupsnelį savo atsiminimų ir daug straipsnių, jau spausdintų „Sėjos Bare“, „Naujoje Romuvoje“, „Versle“ ir k. Šiuose straipsniuose nagrinėjami prekybos ir verslo dalykai. Knyga gražiai išleista, paveiksluota.

DARBO PAJAMŲ MOKESTIS. Įstatymas, taisyklės, lentelės, vyr. tribunolo sprendimai ir rodyklė. Spaudai parengė J. Baltrušaitis, mokesčių departamento referentas. Sakalas. Kaunas. 1936 m. 100 psl. Kaina 2,5 lt.

MILITARAIŠ APSKATS. Mėnesinis karo mokslų, tautiškos minties ir latvių kultūros laikraštis. 1935 m. 12 nr. Vyr. redaktorius plk. ltn. Kr. Lulaks. Atsakomasis redaktorius plk. ltn. A. Kontrovskis.

Be kitų straipsnių, šiame numeryje yra Lietuvos kariuomenės ats. majoro P. Rusecko straipsnis „Lietuvos kariuomenės atsargos karininkai ir jų sąjunga“.

Literatūros apžvalgoje rašoma, kaip Lietuvos kariuomenės ir šaulių laikraščiai paminėjo Latvijos nepriklausomybės šventę.

Be to, duodama trumpa „Mūsų žinyno“ 128 nr. straipsnių santrauka.

Pr. Mašiotas. **NEPAPRASTOS ATOSTOGOS.** „Dirvos“ b-vės leidinys. Kaunas — Marijampolė. 1936 m. 118 psl. Kaina nepažymėta.

Pr. Mašiotas — žymiausias mūsų vaikų literatūros kūrėjas. Jis yra daug išvertęs iš kitų kalbų, bet nemaža ir pats parašė. Ir jo raštų sąrašas dar vis ilgėja.

Šioje knygelėje aprašoma, kaip du gimnazijos 2 kl. mokiniai praleido atostogas; kaip jie susipažino su savo apylinkės gamta, kaip jie stovyklavo, kaip rinko senienas ir t. t. Jaunieji skaitytojai čia ras labai gražių pavyzdžių, kaip reikia sunaudoti laisvąjį atostogų laiką.

Kalba labai gera. Daugelis gali pasimokyti grynos lietuvių kalbos. Knygelė paveiksluota ir dailiai išleista. Viršelis spalvotas.

Aldona Kazanavičienė. **RUDENIO DIENELĖS.** „Dirvos“ b-vės leidinys. Kaunas — Marijampolė. 1935 m. 46 psl. Kaina nepažymėta.

Aldona Kazanavičienė. **ŽIEMA ATĖJO.** „Dirvos“ b-vės leidinys. Kaunas — Marijampolė. 1935 m. 56 psl. Kaina nepažymėta.

Abi knygelės — vaikiški eilėraščiai. Tekstas gausiai paveiksluotas. Viršeliai spalvoti.

A. Šalčiuvienė - Gustaitytė. **VORAS.** Romanas. Sakalas. Kaunas. 1935 m. 214 psl. Kaina 2,5 lt.

Autorės vardas jau žinomas. Ji yra parašiusi kelis romanus. Tačiau pažangos nematyti. Jos romanams trūksta natūralumo, dažnai veikėjai veikia dirbtinėse aplinkybėse.

Šio romano svarbiausioji veikėja, Aliutė Rugsėnaitė, kuri paskui pasirodė esanti Vitušytė, 8 m. našlaitė, gano dėdės gyvulius; paskui ją pasiima kitas dėdė, prof. Rugsėnas ir išsiunčia į Šveicariją. Ten ji auklėjama pensionate. Iš netyčių susitinka su savo tikroju tėvu, Vitušiu, kuris savo dukters nebepažįsta. Ji taip pat savo tėvo nepažįsta.

Baigusi mokslą Aliutė grįžta į Kauną ir gyvena pas savo dėdę ir globėją prof. Rugsėną. Ji daili, žavi panelė. Ji patinka visiems vyrams. Ja susižavi net jos tikrasis tėvas, Vitušis, kurį autorė pavadino voru. Vitušis atvyksta pas prof. Rugsėną, su juo susiginčija ir ima jį mušti. Aliutė, gindama dėdę, Vitušį nušauna. Atsakomybę prisiima prof. Rugsėnas. Jis teisiamas, bet išteisinamas. Aliutė susižieduoja su dr. Tomu Daubaru.

Pagrindinė romano idėja labai neaiški. Tariamasis voras, Vitušis, nepakankamai apibūdintas. Neišlaikytas laiko santykis.

Kalba nebloga. Knyga išleista dailiai. Viršelį piešė dail. V. K. Jonynas.

Redakcijos atsakymai

Virš. Malakauskui „Dėl uždavinio Nr. 3 sprendimo“.

- 1) Kuopos vadui įsakyta vyresnybės trauktis miško keliu: aukš. 98,9 — šilėnai kryptimi ir kontroliuoti šio kelio užvertimą.
- 2) Pasiūstas skyrininkas su sprogstamąja medžiaga kelius užversti (žr. uždavinį) gali nesiklausdamas jį vartoti.
- 3) Kaip ir kur daromi miško kelių užvertimai — žr. „Kario“ Nr. 50.
- 4) Sprendime nurodytieji darbai nepraneša patikrintos normos. Jei skyrininkas be rimto pagrindo padarytų mažiau, negu numatyta, tai turėtų gerokai pasiaiškinti, kol įtikintų savo vyresnybę, kad jis teisus.

Galvosūkio Nr. 3 sprendimas

Kas nekariauja — tas vergauja

Gerai išsprendė: 1) v. p. Piepalius, 2) v. p. Sitavičius, 3) E. Filipavičius, 4) A. Grybauskas, 5) A. Markevičius, 6) v. s. p. St. Čepulis, 7) v. p. M. Antaniškis, 8) v. p. Kesiūnas,

9) eil. J. Lisauskas, 10) Vl. Vizbaras, 11) j. p. Vl. Petrauskas, 12) j. p. V. Grikiėtis, 13) virš. Rimkūnas, 14) v. p. A. Kartočius, 15) O. Barauskas, 16) v. p. A. Pliauskys, 17) v. p. Ign. Budrevičius, 18) A. Žvirblis, 19) Vl. Mizeikis, 20) V. Plūkas, 21) j. k. J. Jurkonis, 22) j. p. J. Šileikis, 23) eil. A. Vileišis, 24) Pr. Kaminskas, 25) vet. pusk. J. Bačinskas, 26) P. Dargis, 27) G. Rasimas, 28) J. Minelga, 29) Ign. Malakas, 30) j. p. A. Zavadskas, 31) eil. Z. Bačanskas, 32) virš. J. Sinkevičius, 33) P. Grigas, 34) j. p. Mikonis, 35) M. B-čius, 36) J. Astrauskas, 37) J. S., 38) v. p. K. Bagužis, 39) Č. Aleksandravičius, 40) J. Grinkevičius, 41) v. p. A. Granickas, 42) A. Štreimikis, 43) eil. R. Meškauskas, 44) V. Junevičius, 45) v. p. Gelžinis, 46) J. Lebionka, 47) A. Griškevičius, 48) M. Lazauskas, 49) A. Šutinys.

Galvosūkio Nr. 2 sprendimas įskaitytas dar šiems: 1) j. p. Mikoniui, 2) J. Minelgai, 3) v. p. St. Bugiui.

Pereitas ratas jau senokai baigtas. Pirmąją vietą laimėjo vyr. pusk. M. Antaniškis, antrąją — vyr. pusk. Gelžinis ir trečiąją — jaun. pusk. Vl. Petrauskas. Ir šis ratas netrukus baigsis, kai bus paskelbtas galvosūkio Nr. 6 sprendimas, jeigu pirmoj eilėj einą išspręs kiekvieną galvosūki.

Vyr. pusk. M. Antaniškis gauna: 1) A. Šalčiuvienės-Gustaitytės „Voras“, 2) B. Sruogos „Aitvaras teisėjas“, 3) Dr. med. Otto König „Apie Astmą“, 4) St. Anglickio „7 didžiosios nuodėmės“. Vyr. pusk. Gelžinis gauna: 1) F. Neveravičiaus „Dienos ir naktys“, 2) J. Kossu-Aleksandravičiaus „Intymios giesmės“ ir 3) Al. Tyruolio „Pavasario saulėj“. Jaun. pusk. Vl. Petrauskas gauna J. Kossu-Aleksandravičiaus „Dievai smūtkeliai“. Knygos bus išsiųstos kitą savaitę.

Galvosūkis Nr. 5

(Vert. 1 tšk.)

Sprogstamąją medžiagą skiemenimis dalykit
Ir iš jų du nauju žodžiu sudarykit.

Jūs pirmąjį žodį gana greit išpėsit,

Jeigu tikrai ką nors paminėt norėsit.

Antras žodis — daiktas esu mažas, bet naudingas,
Todėl kiekvienam žmogui tikrai reikalingas.

J. k. J. Jurkonis

Jau ančių liaudie
skaitykla
ančių

„KARYS“

5. vieną „Kario“ numerį gavo pamatyti, tas j. niekad nebesiskyrė su „Kariu“, nes „Karys“ yra įdomus, pigus ir gausiai iliustruotas savaitinis karių laikraštis. Kaina: pusk. ir kareiviams (tik sau) metams — 5 lt., 6 mėn. — 3 lt., 3 mėn. — 2 lt. Visiems kit. — met. 6 lt., 6 mėn. — 4 lt., 3 mėn. — 2 lt. Adr.: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“.

Papildintas Karo mokslų žurnalas „MŪSŲ ŽINYNAS“

Prenumeratos kaina metams: aktyviosios tarnybos ir atsargos karininkams — 25 lt.; atsargos kariams studentams, kariūnams, puskarininkams ir kareiviams — 12 lt.; civiliams tarnautojams kareivių vietose 18 lt.; civiliams — 30 lt. Užsiėny dvigubai.

Redaguoja plk. ltn. Vytautas Steponaitis.
Leidžia Kar. Št. Spaudos ir Švietimo Skyrius.

Adr.: Kaunas, „Mūsų Žinynas“.